SILVESTRU D. VOINESCU

Argeșeni și musceleni în ACADEMIA ROMÂNĂ

EDITURA CALENDE

SILVESTRU D. VOINESCU

ARGEȘENI ȘI MUSCELENI ÎN ACADEMIA ROMÂNĂ

ISBN — 973-9214-06-1

Silvestru D. Voinescu

ARGEȘENI ȘI MUSCELENI ÎN ACADEMIA ROMÂNĂ

EDITURA „CALENDE“

PITEȘTI
1995

0
V84

FRATELUI MEU
CONSTANTIN D. VOINESCU

419125

PREFAȚĂ

Una din îndatoririle unui om de cultură este să nu uite trecutul și să facă efortul de a reaminti tinerilor că nu sunt un produs al unei generații spontane și că spiritualitatea lor se află pe o traiectorie ce-și are obârșia cu veacuri în urmă.

De aceea orice regim politic totalitar — din afară sau dinlăuntru —, când vrea să-și consolideze mâna de fier cu care încearcă să-și depersonalizeze „supușii", începe prin a șterge memoria celor îngenunghеați, distrugând arhivele, literatura istorică și memorialistă.

Inițiativa domnului Silvestru Voinescu mi se pare în acest sens extrem de lăudabilă, căci renașterea poporului român nu este posibilă fără o corectă cunoaștere a istoriei sale. Este remarcabilă și atitudinea revistei Calende, care și-a oferit paginile pentru evocările biografice ale domnului Voinescu, reluând tradiția celui care a înființat revista, acel minunat om al condeiului românesc și matrir al prigoanei bolșevice, Vladimir Streinu, pe care am avut privilegiul să-l am profesor la liceul „I.C. Brătianu" din Pitești.

Inițiativa domnului Voinescu nu mă miră, căci acest jurist argeșean, din 1955 până astăzi, și-a petrecut viața printre cărți, începând modest ca bibliotecar la Topoloveni și ajungând apoi, în 1964, director al Bibliotecii județului Argeș, bibliotecă pe care a organizat-o atât de bine, încât din 1990 a fost trecută la gradul I.

De subliniat că nu s-a mulțumit numai cu rolul de „manager de cărți", ci a organizat diferite manifestări culturale remarcabile, ca aceea din 1980, când biblioteca și-a serbat centenarul, manifestare de care mi-aduc și acum aminte cu plăcere.

Autor a numeroase monografii, studii și articole apreciate de numeroase personalități, domnul Voinescu ne oferă în această lucrare un „serial" de 18 capitole despre personalitățile argeșene și muscelene care au jalonat istoria spirituală — culturală — a celor două județe tradiționale, astăzi vremelnic reunite.

Ele sunt urmate de două prezentări de ansamblu privind argeșenii și muscelenii care au ajuns în Academia Română, forul suprem de atestare a valorilor intelectuale din țara noastră.

Am citit cu multă plăcere microbiografiile domnului Voinescu, care mi-au amintit de unele personalități pe care am avut bucuria să le cunosc, ca George Oprescu, Constantin Baraschi sau Dan Barbilian. Doi dintre ei, C.I. Parhon și Valerian Popescu i-am întâlnit în cariera mea medicală. Ceilalți îmi erau familiari din lecturile mele. Aș menționa în acest sens pe Dan Simonescu și mai ales pe Gh. Ionescu-Gion, pe care în adolescența mea îl „reînvia" cu multă competență doamna Bobancu, una din figurile reprezentatice ale Piteștiului cultural de odinioară.

Cred că această evocare, făcută cu atâta competență de domnul Voinescu, trebuie considerată drept o contribuție însemnată la istoria culturală și științifică nu numai a Argeșului și Muscelului, dar și a României.

Citiorii — la sfârșitul lecturii lor — vor avea satisfacția să constate că din sânul neamului nostru, oropsit de o istorie nemiloasă, s-au ridicat personalități de anvergură europeană, ceea ce este o indiscutabilă chezășie pentru viitorul nostru.

Prof. dr. C. BĂLĂCEANU-STOLNICI,
Membru al Academiei Române,
Președinte al Societății Scriitorilor Români
de știință, pedagogie și memorialistică

aprilie 1995

CĂTRE CITITOR

Revista „Calende" a găzduit în paginile ei, între 1992 și 1994, un serial de 20 de articole apărute sub genericul „Argeșeni și musceleni în Academia Română".

Ideea de a aborda o astfel de temă mi-a fost sugerată de faptul că, în luna septembrie 1991, Academia Română și-a sărbătorit 125 de ani de activitate. De-a lungul acestei perioade, zona noastră, Argeș-Muscel, a dat culturii românești o serie de personalități de mare valoare, dintre care unele au ocupat fotolii în rândul „nemuritorilor".

Principiul și unicul criteriu de selecție a fost acela ca subiectul să se fi născut în Argeș sau în Muscel. Pe cei care s-au născut în afara județului, chiar dacă au avut, într-un fel sau altul, legături strânse cu Argeșul și Muscelul, i-am semnalat în ultimul capitol, subliniind contribuția lor la viața spirituală a zonei.

După înființarea Editurii Calende, conducerea revistei a hotărât scoaterea într-un volum a acestui serial, fapt care îl îndreptățește pe autor să-i aducă mulțumirile sale.

Față de conținutul articolelor din revista „Calende", în volum apar doar câteva adăugiri, menite să dea mai multă relevanță subiectul tratat. Cititorul trebuie să fie avertizat de la bun început că articolele nu-și propun decât să semnaleze personalitățile respective, urmând ca el să apeleze la monografii sau la alte lucrări consacrate, care se ocupă pe larg de viața și activitatea acestora.

Bibliografia selectivă de la sfârșitul cărții vine în ajutorul unor asemenea intenții.

Autorul

ARGEȘENII ȘI MUSCELENII ÎN ACADEMIA ROMÂNĂ *)

Cu câteva luni în urmă, în septembrie 1991, s-au sărbătorit 125 de ani de la înființarea Academeii Române. Acest eveniment cu totul deosebit, ne-a oferit șansa de a cerceta care au fost argeșenii și muscelenii ce au ocupat de-a lungul acestor ani fotoliile în rândurile nemuritorilor.

Trebuie să precizem de la bun început că județul nostru a dat câteva personalități care și-au legat numele chiar de începuturile acestei strălucite instituții de spiritualitate românească. Astfel, decretul prin care s-a promulgat Regulamentul pentru formarea „Societății literare române", a fost semnat la 1 aprilie 1866 de generalul Nicolae Golescu, membru al Locotenenței Domnești, care se formase la 11 februarie. Prin acest Regulament, principala sarcină a Societății literare române era aceea de a se ocupa de ortografia, gramatica și dicționarul limbii române.

Prima întrunire a Societății a avut loc în prezența Domnitorului Carol la 1 august 1867, dată de la care aceasta se va numi „Societatea Academică". (Din martie 1879, s-a numit Academia Română).

În cuvântul său de la festivitatea celei de a XXV-a aniversări a Academiei Române, Regele Carol I își amintea de „...solemnitatea inaugurării prezidată de dl. Ștefan Golescu..." (prim-ministru de la 1 august 1867).

Alături de Nicolae și Ștefan Golescu, și înainte chiar, trebuie să-l punem pe Dinicu Golescu, tatăl lor, care prin câteva inițiative, a fost un precursor al ideii de Academie românească. Nici unul dintre cei trei Golești n-a fost însă membru al Academiei Române.

Depășind începuturile, putem aprecia că Argeșul și Muscelul au dat un număr mare de membri Academiei Române și

că printre aceștia sunt o serie de figuri cu totul aparte. Vom începe enumerarea academicienilor noștri în ordinea cronologică a primirii lor în cel mai înalt for științific al țării :

— Omul de Stat ION C. BRĂTIANU, născut la Pitești în 1821 — mort 1891. Ales la 19 martie 1885. Membru de onoare.

— Istoricul GHEORGHE IONESCU-GION, născut la Pitești în 1857 — mort 1904. Ales la 1 aprilie 1889. Membru corespondent.

— Matematicianul și astronomul CONSTANTIN GOGU, născut la Câmpulung în 1854 — mort 1897. Ales la 3 aprilie 1889. Membru corespondent.

— Generalul CONSTANTIN I. BRĂTIANU, născut la Pitești în 1844 — mort 1910. Ales la 10 aprilie 1889. Membru corespondent.

— Omul de Stat ION I.C. BRĂTIANU, născut la Florica în 1864 — mort 1927. Ales la 7 iunie 1927. Membru de onoare.

— Omul de Stat și economistul VINTILĂ I.C. BRĂTIANU, născut la Florica în 1867 — mort în 1929. Ales la 28 mai 1929. Membru de onoare.

— Filosoful și psihologul FLORIAN ȘTEFĂNESCU-GOANGĂ, născut la Curtea de Argeș în 1881 — mort 1958. Ales la 28 mai 1937. Membru corespondent.

— Economistul VICTOR SLĂVESCU, născut la Rucăr în 1891 — mort 1977. Ales în 1939. Membru titular.

— Medicul endocrinolog CONSTANTIN PARHON, născut la Câmpulung în 1874 — mort 1960. Ales la 2 mai 1939. Membru titular.

— Istoricul de artă GEORGE OPRESCU, născut la Câmpulung în 1881 — mort 1969. Ales în 1948. Membru titular.

— Sculptorul CONSTANTIN BARASCHI, născut la Câmpulung în 1902 — mort 1966. Ales în 1955. Membru corespondent.

— Chimistul NICOLAE CERNESCU, născut la Câmpulung în 1904 — mort 1967. Ales în 1963. Membru titular.

— Medicul VALERIAN POPESCU, născut la Negrești în 1912. Ales în 1963. Membru corespondent.

— Matematicianul GHEORGHE MARINESCU, născut la Pitești în 1919 — mort 1987. Ales în 1974. Membru titular.

— Matematicianul și poetul DAN BARBILIAN/ION BARBU, născut la Câmpulung în 1895 — mort 1961. Ales membru post-mortem la 11 ianuarie 1991.

— Matematicianul MARIUS IOSIFESCU, născut la Pitești în 1936. Ales în 1991. Membru corespondent.

— Medicul urolog EUGEN PROCA, născut la Godeni în 1927. Ales în 1992. Mebru de onoare.

— Profesorul și cărturarul DAN SIMONESCU, născut la Câmpulung în 1902 — mort 1993. Ales în 1992. Membru de onoare.

Faptul că în anii 1991 și 1992 Academia Română a primit printre membrii său patru savanți, trei musceleni (unul post-momtem) și un argeșean, fără îndoială că pentru noi este o mare cinste și suntem datori să exprimăm înaltului for întreaga noastră gratitudine. Rămânem însă cu sentimentul că cel puțin două personalități ar fi trebuit să se afle de mult printre academicieni. Este vorba de istoricul literar VLADIMIR STREINU — poet, traducător și distins universitar — și poate mai ales, de adormitul întru fericire, cel de al patrulea patriarh al României, IUSTIN MOISESCU — unul dintre cei mai eruditi cărturari ai lumii creștine din secolul XX.

* Acest articol a apărut în luna ianuarie 1992 pe prima pagină din „Argeș", supliment al revistei „Calende" din Pitești.

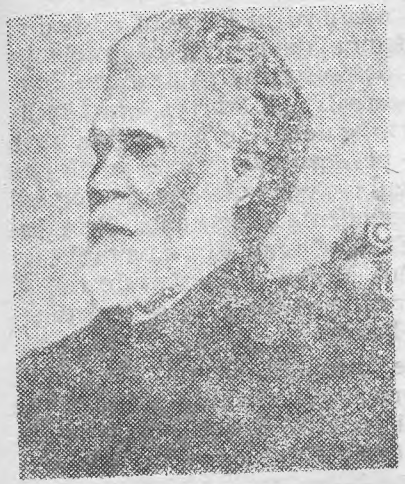

ION C. BRĂTIANU

2 iunie 1821, Pitești — 4 mai 1891, Florica.
Membru de onoare al Academiei Române, de la 19 martie 1885.

Cunoscut om de stat, I.C. Brătianu a fosti fiul stolnicului Constantin (Dincă) Brătianu, fost ispravnic al județului Argeș și reprezentant în Obștească adunare.

Și-a început studiile în casa părintească din Pitești, iar între anii 1833 și 1835 a fost elevul lui Nicolae Simonide de la Școala Domnească. Atât lui Simonide cât și școlii sale le va păstra o vie amintire.

Așa cum consemnează Sabina Cantacuzino, fiica sa, la vârsta de 14 ani a fost „...încoronat la iunkeri, la București, și pe urmă la Zimnicea, în regimentul fratelui său Teodor".

În anul 1841 a fost trimis la Paris pentru continuarea studiilor militare, dar aici va studia și istoria, pentru care avea o vădită pasiune. Atrage mai întâi atenția și apoi prietenia celebrilor profesori Jules Michelet și Edgar Quinet, cunoscuți filoromâni. Va rămâne la Paris până înanul 1848 când, întorcându-se în țară, se va număra printre fruntașii Revoluției.

A fost secretar al guvernului revoluționar provizoriu alături de Nicolae Bălcescu, A.G. Golescu-Negru și C.A. Rosetti. După înfrângerea revoluției, a plecat din nou la Paris, de data aceasta în exil, unde va rămâne până în anul 1857.

În timpul exilului a publicat o serie de articole și a tipărit câteva broșuri în care sunt arătate drepturile și aspirațiile poporului român. Semnalăm : **Memoire sur l'Empire d'Autriche dans la question d'Orient** (1855) și **Memoire sur la situation de la Moldo-Valachie depuis le traité de Paris.**

Reîntors în țară, a fost ales membru în Divanul ad-hoc și va milita pentru Unire. Sunt demne de reținut cuvintele pe care I.C. Brătianu le-a adresat domnitorului Alexandru Ioan Cuza în 1859, când a sosit la București : „Măria Ta, cinci milioane de români te-au ridicat, prin puterea sufletelor lor, prin puterea credinței lor naționale, pe scaunele întrunite ale lui Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul ; cinci milioane de români au simbolizat în Măria Ta independența națională... Prin iubirea tuturor românilor, Măria Ta este unul din suveranii cei mai tari ; fă ca actele Guvernului Măriei Tale să corespundă cu această putere, ca astfel generațiile viitoare să se înșiruiască binecuvântând numele Măriei Tale".

Fără să fi făcut parte dintre apropiații domnitorului, I.C. Brătianu n-a fost împotriva reformelor realizate de acesta. La 11 februarie 1866 însă, împreună cu C.A. Rosetti, s-a aflat în fruntea celor care au impus abdicarea lui Alexandru Ioan Cuza. În primăvara aceluiași an, a mers la Düsseldorf și a propus prințului Carol de Hohenzollern-Sigmaringen să primească tronul României. La 8 mai 1866, prințul străin a sosit în țară însoțit de I.C. Brătianu. A făcut parte din primele ministere ale lui Carol I, a fost președinte al Partidului Național Liberal, iar între 1876 și 1888 a fost prim-ministru (cu o întrerupere de câteva luni, în 1881). Împreună cu Mihail Kogălniceanu, a avut unt rol important în realizarea independenței de stat a României.

Primirea lui I.C. Brătianu în Academia Română — în timpul președenției lui Ion Ghica — a fost un act de recunoștință pentru meritele pe care marele patriot le-a avut la crearea statului român modern.

Retrăgându-se din viața politică, s-a stabilit la proprietatea sa de la Florica (azi în comuna Ștefănești), unde s-a stins din viață în vârstă de 70 de ani. Dispariția sa a avut un larg ecou, presa din țară și din străinătate omagiind memoria marelui dispărut. Mormântul lui I.C. Brătianu se află în necropola bisericii de la Florica, ridicată în 1898 după planurile arhitectului Lecomte de Nouy, alături de o parte dintre copiii și nepoții săi, printre care se numără patru membri ai Academiei Române.

Vom încheia acest medalion cu câteva ecouri, din zecile de articole care au apărut în presa europeană la aflarea morții lui Ion C. Brătianu.

Dintr-un amplu articol, apărut în periodicul englez „Daily

Telegraph", citim : „Moartea lui Ion Brătianu a răpit României pe cel mai capabil și energetic dintre patrioții care au jucat un rol de șef de partid în romanul ultim de emancipare a statului de sub suzeranitatea turcească, plin de aventuri. Defunctul bărbat de stat era principalul fondator al celui mai tânăr regat european".

În „Deutsche Zeitung" din Viena, într-un articol în care Ion Brătianu era socotit drept „Bismarckul României", se spune : „Unul după altul se duc aceia care în istoria secolului al 19-lea au jucat un rol însemnat și care au dat vieții publice a țărilor o direcție, punându-i o țintă. Da, Ion Brătianu, care astăzi a închis ochii pentru totdeauna, a fost unul dintre puținii aleși care au influențat hotărât asupra sorții continentului... Poziția ce Brătianu a ocupat în patria sa nu se poate compara decât cu aceea pe care o avea Bismarck în calitate de cancelar al Germaniei... Amintirea lui nu va viia numai în poporul său ; numelui lui îi este asigurat un loc de onoare și în istoria culturală și universală a secolului nostru".

În presa franceză, în timpul zilelor de doliu ale poporului nostru, s-a scris : „Le Cavour de la Roumanie est mort". Ample articole dedicate morții, dar mai ales personalității de excepție a lui Ion Brătianu au apărut la Paris în „Le Temps" din 16 mai și în „La République Française" din 17 mai 1891.

GHEORGHE IONESCU-GION

Pitești, 14 octombrie 1857 — București, 29 iunie 1904. Membru corespondent al Academiei Române la 1 aprilie 1889.

Una din personalitățile marcante pe care Argeșul le-a dat spiritualității românești a fost Gheorghe Ionescu-Gion, publicist, istoric și animator al vieții culturale bucureștene din ultimele două decenii ale secolului trecut, astăzi, pe nedrept, destul de puțin cunoscut.

Gheorghe Ionescu-Gion a fost fiul lui Ivancea Pârvanovici, negustor înstărit, cu case și magazin pe fosta stradă Teiulearicii Domnești de la Curtea de Argeș. Așa cum ne mărturisește Virgil Drăghiceanu, „Ivancea Pârvanovici, tatăl lui Gion, ferecă ușile cu fier în 1858".

După terminarea școlii primare în orașul natal, fiul negustorului piteștean va urma Gimnaziul Lazăr și apoi Liceul Sf. Sava.

La facultatea de Litere din București va avea printre profesori nume de prestigiu ca : A. Treboniu Laurian, Bogdan Petriceicu-Hașdeu, Alexandru Odobescu, V. A. Urechia și alții. După terminarea Universității din București, va merge la Paris unde își pregătește doctoratul pe care însă îl va susține la Bruxelles.

Întors în țară, va fi profesor de istorie la Școala Normală de institutori din București, apoi la Liceul Lazăr și, în sfârșit, din 1890, profesor de limba franceză la Liceul Matei Basarab.

Debutează în ziaristică la „Telegraful", în 1876, dată la care printre redactorii gazetei se numără și piteșteanul I.C. Fundescu. Între 1877 și 1889 a colaborat la „România liberă", ziar

de autoritate, în care a semnat alături de I.L. Caragiale, Barbu Delavrancea, Duliu Zamfirescu, Alexandru Vlahuță, Alexandru Macedonski, B.P. Hașdeu, V.A. Urechia, Olănescu-Ascanio.

Între anii 1884 și 1891, Ionescu-Gion a fost redactor la ziarul „Românul", periodic de mare prestigiu, condus în acești ani de Vintilă C. A. Rosetti, în care a arătat întreaga măsură a posibilităților sale gazetărești. Din coloanele acestui ziar putem constata că a fost cel mai de seamă cronicar dramatic al Bucureștilor și un apărător al intereselor scenei românești. În sfârșit, în domeniul gazetăriei, între 1887 și 1895, a fost redactor și la „Revista nouă" a lui B. P. Hașdeu, alături de Ștefănescu-Delavrancea, Vlahuță, Victor Bilciurescu, D. D. Racovită și Th. Speranția. Dacă la „Românul" Ionescu-Gion a scris cronici ce s-au înscris într-o largă gamă tematică, la „Revista nouă" s-a remarcat prin articole cu conținut istoric. Aici a publicat cele zece „Portrete istorice" care vor apare în volum cu acest titlu în anul 1894. Printre subiecți se numără doctorul Constantin Caracaș, Constantin Năsturel Herăscu, Ion Maiorescu, Dora d'Istria, Iulia Hașdeu, Ion Brezoianu.

Un alt capitol important din viața lui Ionescu-Gion îl constituie activitatea desfășurată în cadrul Ateneului Român. La 8 mai 1885 este ales membru, iar din anul 1890 și până la încetarea din viață, în 1904, a fost vicepreședinte al acestei strălucite instituții de spiritualitate românească.

Om de cultură activ, cu multiple preocupări intelectuale, Ionescu-Gion a avut o mare predilecție pentru istorie, domeniu în care a dat mai mult atât cantitativ cât și valoric. Își începe seria scrierilor istorice cu volumul „Ludovic XIV și Constantin Brâncoveanu" (VIII + 444 p.), apărut în 1884. Urmează o serie de alte volume, dintre care vom semnala numai unul singur, care este capodopera vieții sale, și anume „Istoria Bucureștilor", apărută la Socec în anul 1899 (VI + 818 p. format mare). Această carte, „bogată mină de informații", cum o numește Georgescu-Tistu, a atras asupra ei o adevărată campanie de atacuri și aprecieri încă de la apariție. Interesant însă că o serie de figuri, cum au fost I. Bogdan și N. Iorga, s-au situat și pe o poziție și pe cealaltă. O foarte judicioasă apreciere asupra acestei monumentale lucrări a făcut-o C. C. Giurescu în lucrarea sa „Istoria Bucureștilor", apărută în 1966 : „...Istoria Bucureștilor, a lui Gh. Ionescu-Gion, e contribuția cea mai prețioasă din tot ce au dat predecesorii noștri asupra istoriei capitalei...".

În anul 1889 Gheorghe Ionescu-Gion a fost ales membru

corespondent al Academiei Române, al cărei președinte era în anul acela Mihail Kogălniceanu. Poate nu este lipsit de semnificație să arătăm că în aceeași ședință a Academiei au mai fost aleși tot membri corespondenți Dimitrie Onciul, A. D. Xenopol, Constantin Istrati, Victor Babeș și N. Culianu.

Gheorghe Ionescu-Gion s-a stins din viață la mai puțin de 47 de ani (în 1904), în plină putere de muncă, întrerupând subit o carieră în care se puseseră mari speranțe. A fost înmormântat la cimitirul Belu, în apropierea mormântului lui Petre Ispirescu, despre care scrisese elogios în paginile ziarului „Românul".

A lăsat prin testament valoroasa sa bibliotecă de peste 1 000 de volume orașului natal.

În semn de omagiu, piteștenii au comandat sculptorului Frederic Storck un bust, care a fost dezvelit în anul 1911 și care se află în grădina din fața Liceului I. C. Brătianu.

O stradă din București îi poartă numele și, poate, nu peste mult timp, și în Pitești, o stradă se va numi „GHEORGHE IONESCU-GION" (1857—1904).

CONSTANTIN GOGU

30 mai 1854, Câmpulung — 30 ianuarie 1897, Craiova (înmormântat la Câmpulung).

Membru corespondent al Academiei Române, de la 3 aprilie 1889.

Matematician de notorietate europeană, ale cărui lucrări, mai ales din domeniul mecanicii cerești, au cunoscut o intensă circulație în ultimele două decenii ale secolului al XIX-lea.

Încă din clasele primare pe care le-a urmat la Câmpulung, Constantin Gogu a dovedit înclinații deosebite pentru matematică. Fără îndoială, aceste înclinații le-a moștenit de la mama sa care, din două căsătorii, a avut patru copii : toți matematiecni.

Profesorii de la Liceul Matei Baasrab, unde a fost în toți anii premiant, între 1866 și 1873, i-au stimulat interesul pentru matematică și următorii trei ani a urmat cursurile facultății de Științe din București pe care le va continua la Paris. În iulie 1878 a obținut diploma de licență în matematici la Sorbona. Următorii trei ani a frecventat cursurile Școlii de Astronomie ce funcționa în cadrul Observatorului din Paris.

Remarcat de Felix Tisserand, directorul Observatorului astronomic din Paris, în perioada cât a stat aici după licență și-a pregătit cu perseverență teza de doctorat pe care a susținut-o la Universitatea Sorbona în ziua de 7 februarie 1882. Teza sa, „Sur une inegalité lunaire à longue période due à l'attraction perturbance de Mars...", a făcut senzație în lumea științifică, cu atât mai mult cu cât ea corecta calculele și teoriile unor astronomi contemporani de reputație cum erau englezul Nelson și

americanul Stockwell. În același an, 1882, teza lui Constantin Gogu a fost publicată în „Annales de l'Observatoire de Paris", iar în anii următori citată în cele mai importante lucrări de mecanică cerească, printre care un loc de frunte îl ocupă cursul lui Felix Tisserand apărut nî 1894 (vol. III). Practic, lucrarea matematicianului român corectează erorile făcute de înaintașii lui privind perturbările pe care le produse planeta Marte asupra orbitei pe care o descrie Luna. În lucrări ulterioare, care s-au bucurat de asemenea de aprecieri, s-a ocupat de efectele pe care le produce Soarele asupra orbitei Lunii.

Fiind vorba de doctoratul în sine, Constantin Gogu este al treilea dintre mtaematicienii români, după Spiru Haret și David Emanuel, care a obținut în mod prestigios acest titlu la Sorbona. (În va urma Nicolae Coculescu).

Reîntors în țară, din anul 1882 a fost profesor de geometrie analitică la facultatea de Științe a Universității București. Printre studenții strălucițî pe care i-a avut, pe primul loc s-a situat Gheorghe Țițeica, cel care a și urmat la această catedră după moartea prematură a lui Constantin Gogu (la numai 42 de ani). În memoriile sale, Gheorghe Țițeica vorbește în mod strălucit despre profesorul său.

În afară de Universitate, Constantin Gogu a mai predat la Școala de poduri și șosele (1887-1890) precum și la Școala de ofițeri de artilerie și geniu și la Școala de arhitectură. Am putea bănui că din motive sentimentale a predat matematica și la Seminarul Nifon din București, deoarece mama sa, născută Rusescu, era nepoata Mitropolitului Nifon, ctitorul acestui seminar și mare personalitate a Bisericii Ortodoxe Române din secolul al XIX-lea.

Dintre inițiativele lui Constantin Gogu semnalăm : întemeierea Societății „Amicii științelor matematice" (1894), a „Societății române de științe", al cărei prim președinte a fost (1897), și faptul că se numără printre susținătorii revistei „Gazeta matematică", al cărei prim număr apare în septembrie 1895.

Fără să aibă o operă de întindere, în scurta sa viață, Constantin Gogu a contribuit la prestigiul gândirii matematice românești, a rezolvat o problemă de mecanică cerească de o mare importanță și a fost un strălucit profesor universitar.

Dacă luăm în calcul numai aceste trei laturi ale activității sale, ne vom da seama că a meritat cu prisosință primirea în Academia Română în anul 1889, când această ilustră instituție avea în fruntea se pe marele istoric și om de stat Mihail Kogălniceanu.

CONSTANTIN I. BRĂTIANU

Pitești, 17 noiembrie 1844 — București, 6 ianuarie 1910.

Membru corespondent al Academiei Române la 10 aprilie 1889.

Generalul Constantin I. Brătianu, unul din cei mai mari specialiști în domeniul geodeziei și topografiei pe care i-am avut în secolul al XIX-lea, a fost fiul lui Ioniță Brătianu din Șuici, frate mai mic al lui Dincă, tatăl lui Ion C. Brătianu. Deci generalul a fost văr primar cu celebrul prim-ministru din timpul domniei lui Carol I, făcând astfel parte din marea familie a Brătienilor, care a dat în secolele al XIX-lea și al XX-lea atâtea valori societății românești.

La 18 ani, în 1862, Constantin I. Brătianu era elev la școala militară din București, pe care a terminat-o în 1864, când, la 10 iulie, a primit gradul de sublocotenent. Aici a avut coleg pe Constantin Căpităneanu (născut la Curtea de Argeș și mort la Pitești, unde i se află și mormântul), iar printre profesori pe Constantin Barotzi, personalități cu care va colabora adesea în cariera sa. În anul 1868, cu gradul de locotenent, a plecat la Paris pentru continuarea studiilor, unde va desfășura o activitate intensă, lucrând la serviciul de cadastru al Franței, la Observatorul astronomic și la statul major al serviciului geografic al armatei franceze. În anul 1870 se afla în Parisul asediat, unde, ca și Constantin Căpităneanu, a luptat alături de francezi împotriva armatei prusace.

Reîntors în țară, în ianuarie 1871, a fost avansat la gradul de căpitan, după care mai face un stagiu de specializare

în Belgia și, sfătuit de Barotzi, la Institutul Geografic al armatei din Viena.

Avansat maior în 1874, se va număra printre ofițerii de elită ai armatei noastre, desfășurând o intensă activitate în domeniul geodeziei și al topografiei. A făcut parte dintre membrii fondatori ai Societății Române de Geografie (înființată la 15 iunie 1875), devenind colaborator constant al „Buletinului" acesteia.

În războiul pentru independență s-a remarcat ca ofițer de stat major prin energia și pregătirea sa profesională. Prin înaltul decret nr. 952 din 27 aprilie 1877, care stabilește noua organizare a armatei române, va fi repartizat împreună cu maiorul Constantin Căpităneanu la Secția topografică de pe lângă Marele Stat Major comandată de colonelul Nicolae Dona. Prin înaltul ordin de zi nr. 174 din 5 decembrie 1877 care organizează altfel armata noastră, maiorul Constantin Brătianu a fost numit șeful acestei secții. (Prin același ordin de zi, argeșeanul Constantin Căpităneanu a fost numit director al cancelariei Marelui Cartier General al Armatei).

După război, a fost avansat locotenent-colonel în 1880, colonel în 1883 și general în anul 1896. În acești ani a avut o serie de înalte responsabilități, dintre care subliniem în mod deosebit pe aceea de subșef al statului major general și pe cea de director al Institutului geografic al armatei. Pe linie științifică, activitatea sa este relevantă mai ales pe două laturi. În primul rând, pe linia realizării hărții României, alături de Constantin Barotzi și Constantin Căpităneanu. Într-o lucrare din 1982 care se ocupă de contribuția militarilor în știința și cultura românească, fiind vorba despre această hartă, este citată remarca savantului Ștefan Hepites, care o numește „Harta celor trei Constantini". Contribuția acestei hârți pentru cunoașterea patriei noastre, pentru stabilirea coordonatelor care o fixează în Europa, pentru cunoașterea resurselor sale naturale a fost hotărâtoare din multe puncte de vedere, pornind de la apărarea hotarelor și până la dezvoltarea economiei naționale. În al doilea rând, împreună cu George Ioan Lahovari, secretarul general al Societății Geografice Române și cunoscutul istoric și arheolog Graigore Tocilescu, a realizat „Marele dicționar geografic al României", care a văzut lumina tiparului între 1898 și 1902, rod al unei munci de peste 15 ani. Această operă monumentală (cinci volume de format mare, totalizând aproape 4 000 de pagini), unică în Europa, a fost elaborată pe baza dicționarelor geografice parțiale ale celor

32 de județe, câte avea România în ultimul pătrar al secolului trecut.

A colaborat cu articole și studii de specialitate la o serie de reviste cum au fost : „România militară", „Revista armatei", „Revista infanteriei", „Revista nouă" a lui B. P. Hașdeu, Revista pentru istorie, arheologie și filologie" a lui Grigore Tocilescu, din al cărui comitet de redacție a făcut parte alături de N. I. Apostolescu, Nicolae Densușianu, Gh. I. Ionescu-Gion și alții, precum și „Analele Academiei Române", după primirea sa ca membru corespondent al acestei înalte instituții științifice, în anul 1889.

Pentru activitatea sa desfășurată în campania din 1877—1878, precum și în timp de pace, a primit înalte ordine și medalii, dintre care semnalăm : „Steaua României", „Coroana României" și „Virtutea militară".

ION I. C. BRĂTIANU

Florica, 20 august 1864 — Florica, 24 noiembrie 1927.

Membru de onoare al Academiei Române la 7 iunie 1927.

Important om de stat, cel de al treilea dintre cei opt copii ai marelui Ion C. Brătianu. Și-a făcut studiile primare și primele două clase de gimnaziu în casa părintească de la Florica, iar din toamna anului 1877 a continuat cu clasa a III-a la Liceul Sf. Sava din București, pe care l-a terminat în anul 1882.

În vara anului 1883 a plecat la Paris. În drum spre capitala Franței a fost însoțit de tatăl său care mergea în stațiunea termală franceză Aix les Bains. La Gastein, în apropierea Salzburgului, tatăl său l-a întâlnit pe prințul Bismark, potrivit unei înțelegeri prealabile. După terminarea discuțiilor dintre primul ministru al României și cancelarul Imperiului German, cei doi Brătianu — tată și fiu — au fost invitații prințesei și prințului Bismark la un prânz luat în intimitate. Cunoștința „Cancelarului de fier" a produs tânărului român o puternică impresie. La Aix, Ionel Brătianu i-a cunoscut îndeaproape pe doi distinși prieteni ai tatălui său : Vasile Alecsandri și Ion Ghica.

În anul 1889 s-a întors în țară cu diploma de inginer, absolvent al Școlii de poduri și șosele. După ce a lucrat până în 1895 în serviciul tehnic al căilor ferate, a renunțat la activitatea inginerească și s-a dedicat politicii liberale pe care a slujit-o, ca și tatăl său, cu devoțiune, până la sfârșitul vieții.

În ianuarie 1898 s-a nsăcut la Ruginoasa singurul său copil,

viitorul istoric și academician Gheorghe I. Brătianu, făcut cu principesa Maria Moruzi Cuza, cu care a fost căsătorit în anul 1897. (Din a doua căsătorie, cu prințesa Eliza Știrbei, nu a avut copii).

După ce a fost de mai multe ori ministru, între 1908 și 1910 a fost pentru prima dată prim-ministru. La congresul liberal din 1909 a fost ales președinte al Partidului Național Liberal, demnitate pe care o va deține până la încetarea din viață. În anii cât s-a aflat în fruntea partidului liberal, a fost de mai multe ori prim-ministru și sfetnicul cel mai apropiat al regelui Ferdinand I.

În primul război mondial după o neurtalitate de doi ani, țara noastră a intrat în luptă împotriva Germaniei și Austro-Ungariei, alături de Franța, Anglia și Rusia, văzându-și în 1918 realizat visul de veacuri, unirea într-un singur stat. Contribuția lui I.I.C. Brătianu la realizarea acestui mare deziderat românesc a fost uriașă, atât în timpul campaniei sângeroase care s-a desfășurat pe pământul patriei noastre, cât și la Conferința de la Paris.. După război, marele om de stat a fost inițiatorul unor reforme democratice, printre care se numără și Constituția din 1923, apreciată la vremea ei în întreaga Europă și cu care ne putem mândri și azi pentru democratismul profund al instituțiilor pe care le-a creat. Între ianuarie 1922 și martie 1926, ca și din iunie 1927 a fost din nou prim-ministru, timp în care a pus pe prim plan evaluarea și valorificarea resurselor proprii ale economiei și spiritualității românești.

S-a stins din viață în vârstă de 63 de ani, la numai 4 luni după regele Ferdinand I. A fost înmormântat în biserica de la Florica unde se află panteonul familiei. (Tot aici se află înmormântat Ion C. Brătianu — tatăl său, Vintilă și Dinu Brătianu — frații săi și Gheorghe I. Brătianu — fiul său).

Până în anii primului război mondial a restaurat casa părintească și atenansele de la Florica după proiectul arhitectului Petre Antonescu, în forma în care arată și azi. După planurile aceluiași arhitect s-a construit și clădirea „Fundația Brătianu" din Bucuresti (Piața Amzei), în care se află azi colecția de cărți rare a Bbiliotecii Naționale. La 1 ianuarie 1932, când s-a deschis biblioteca „Ion I.C. Brătianu" din Bucuresti în casele de care am pomenit, I.G. Duca spunea : „Colecția aceasta, în unele privințe mai bogată și mai completă chiar decât colecția Academiei Române, a fost începută de Ion Brătianu în marea lui dragoste de a cunoaște originea și viața zbuciumată a țărilor românești, și continuată apoi de fiul său, întâi dintrun sentiment

de filială pietate și pe urmă din interesul tot mai viu și tot mai pasionant ce el însuși purta istoriei noastre".

Fiind vorba de preocupările istorice ale lui I.I.C. Brătianu, tot de la I.G. Duca aflăm că : „Îl pasionau originile românismului, controversele în jurul închegării noastre ca stat, grija de a desluși golul care precede secolului al XIV-lea, ... geniul diplomatic al lui Ștefan cel Mare,... măreața înfăptuire al lui Mihai Viteazul,... domniile... rodnice și îmbelșugate ale unui Matei Basarab și ale unui Constantin Brâncoveanu... Nu s-a putut niciodată mângâia că, ajuns în culmea puterii, n-a fost în stare nici măcar să restituie pământului strămoșesc cenușa lui Nicolae Bălcescu. Iar cristalina viață a celor patru frați Golești, în preajma cărora fusese crescut, merita după el o evlavie pe care posteritatea nu le-o păstra îndeajuns". (În „Portrete și amintiri").

Ion I.C. Brătianu a fost una dintre personalitățile marcante ale politicii europene din primul pătrar al secolului XX. Alegerea sa ca membru de onoare al Academiei Române (președinte Emil Racoviță) a fost un gest de meritată recunoștință care i-a cinstit pe cei care ocupau fotoliile „nemuritorilor" din perioada respectivă.

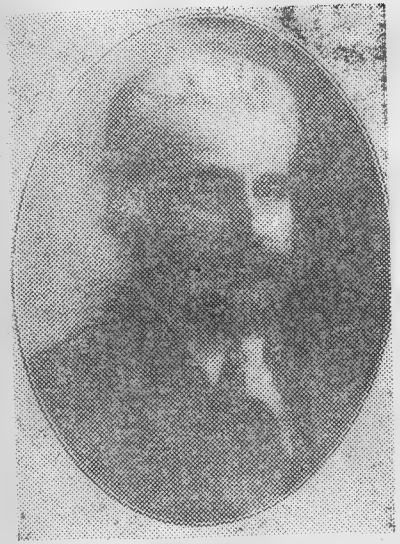

VINTILĂ I. C. BRĂTIANU

Florica, 16 septembrie 1867 — Mihăești-Vâlcea, 22 decembrie 1930.

Membru de onoare al Academiei Române la 28 mai 1929.

Cel mai mic dintre fii și al cincilea copil dintre cei opt, ai marelui om de stat Ion C. Brătianu. Și-a început studiile în casa părintească, împreună cu Sabina, Ionel și Dinu, făcând limbile franceză și germană cu o institutoare adusă din Elveția, iar celelalte discipline cu dascăli din Pitești. După terminarea Școlii centrale din București, ar fi dorit să urmeze arhitectura, dar, întrerupând studiile de belle-arte, va face ca și frații săi inginerie la Paris.

În anii de studii, fiind un mare iubitor de muzică, a ascultat o bună parte din repertoriul concertistic clasic ce s-a cântat la București și la Paris. După terminarea studiilor, a trebuit să renunțe la această plăcere așa cum a renunțat la multe altele, cu atât mai mult cu cât și-a început cariera lucrând la construcția podului lui Anghel Saligny de la Cernavodă.

Fiind vorba de renunțările lui Vintilă Brătianu, pe care le subliniază toți biografii săi — dintre care amintim doar pe I.G. Duca („Portrete și amintiri") și pe Sterie Diamandi („Galeria oamenilor politici") —, semnalăm și noi două din trăsăturile caracterului său care l-au urmărit întreaga viață și care stau la baza multor renunțări. În primul rând, un sentiment al muncii asidue, tratată cu foarte multă seriozitate, pe care l-a moștenit de la tatăl său, și în al doilea rând, o timiditate pe care a căpătato-o în anii copilăriei. De aici și marea sa modestie.

În viața de stat a urcat treaptă cu treaptă, până la demnitatea de prim-ministru. Între anii 1897 și 1899 a fost director al Regiei Monopolurilor Statului (podul de la Cernavodă se terminase în 1895); între 1901 și 1907 secretar general la Ministerul de Finanțe, între 1907 și 1910 primar general al Capitalei (avându-l ca ajutor pe doctorul Haralambie Botescu, piteștean de origine, ajuns celebru pentru severitatea sa în relațiile cu cârciumarii), ministru de Război între 1916 și 1917, de Finanțe între 1922 și 1926, 1927 și 1928, iar din noiembrie 1927 până în noiembrie 1928, prim-ministru. În toți acești ani a avut importante munci de răspundere în conducerea Partidului Național Liberal, al cărui președinte a fost de la 24 noiembrie 1927, când a încetat din viață fratele său Ion I. C. Brătianu, și până la încetarea sa din viață. Cât timp a fost în fruntea partidului, datorită intransigenței sale, i se poate reprșoa că, neajutând „regența", a grăbit restaurația și, în sfârșit, că a contribuit la desprinderea de P.N.L. a nepotului său, Gheorghe I. Brătianu, pentru că acesta a acceptat o invitație „la palat", după suirea lui Carol al II-lea pe tron.

Vintilă I. C. Brătianu, autorul teoriei economice „prin noi înșine", a scris și a publicat mult. În afara cronicilor economice, apărute la „Viața românească", a publicat peste 40 de cărți și broșuri, cele mai multe cu caracter economico-financiar, rod al observațiilor atente pe care autorul le făcea asupra evoluției societății românești din timpul său. Prin întreaga sa activitate a dovedit înaltul său patriotism, contribuind la realizarea marilor idealuri ale poporului român din primul pătrar al secolului XX-lea, fiind cel mai credincios colaborator al fratelui său, I. I. C. Brătianu. Vorbind cu un anumit prilej despre personalitatea lui Vintilă Brătianu, I. G. Duca spunea printre altele: „În genere, n-a fost idee de progres, în ultimele decenii, care să nu fi găsit un răsunet puternic în sufletul său de democrat sincer și fără de ostentație. În chestiunile naționale, iubirea de țară și de neam mergeau la el până la fanatism; și istoria întregirii neamului nu se poate scrie fără ca numele său să fie pomenit cu evlavie. Cât privește chestiunile economice, Vintilă Brătianu a avut un mare ideal: acela de a creea și întări economia națională: acela de a da poporului român încredere în puterile lui creatoare, acela a-l pune în putința să se organizeze, să se apere și să propășească".

Alegerea sa ca membru de onoare al Academiei Române, în timpul președinției lui Ion Bianu, este o cinste meritată din toate punctele de vedere.

FLORIAN ȘTEFĂNESCU-GOANGĂ

Curtea de Argeș, 5 aprilie 1881 — București, 1958. Membru corespondent al Academiei Române de la 28 mai 1937.

Orașul domnesc Curtea de Argeș, în care s-au născut și au urcat pe tronul Țării Românești o parte din primii noștri Basarabi, orașul în care la jumătatea secolului al XIV-lea s-a întemeiat prima mitropolie a țării și în care mai târziu Neagoe Basarab a construit acel giuvaer care de aproape 500 de ani cucerește admirația fără rezerve a tuturor celor ce o vizitează, a avut parte să vadă pe unul din fiii săi, în acest secol zbuciumat, urcând pe cea mai înaltă treaptă a învățământului universitar, aceea de rector, și intrând chiar în Academia Română.

Casa în care s-a născut Florian Ștefănescu-Goangă există și astăzi, în centrul orașului vechi, cu cerdac de stejar și învelită cu șiță, numărându-se desigur printre cele mai vechi monumente de arhitectură populară din urbe. Aici a funcționat până prin 1980, timp de aproape 30 de ani, biblioteca publică a orașului.

Tatăl viitorului academician, Ion Ștefan, era om înstărit și printre preocupările sale era și aceea de apicultor, de la care concitadinii i-au zis „Goangă".

După ce face primele studii în orașul natal, își va continua învățătura la București. Licențiat în drept și filozofie, la 1 septembrie 1906 a fost numit profesor la Liceul V. Alecsandri din Galați.

Continuîndu-și studiile, s-a specializat în psihologie la Leipzig, unde a lucrat în laboratorul celebrului savant german Wilhelm Wundt, părintele psihologiei experimentale („Psiho-

logia popoarelor", 10 volume). Aici și-a pregătit și și-a susținut, în 1911, teza de doctorat, de mare succes, care se ocupa de valoarea afectivă a culorilor.

În anul 1920 a fost numit profesor la Universitatea din Cluj. Aici Florian Ștefănescu-Goangă va da întreaga măsură a capacității sale. Elevul lui Wundt a devenit un savant pe măsura profesorului său. În anul 1921 va crea la Cluj al doilea laborator de psihologie din țara noastră (primul fusese creat la București de C. Rădulescu-Motru), iar în 1922 va crea primul Institut de psihologie experimentală comparată și aplicată din țara noastră, care, prin organizare și dotare, se situa la nivel european. Astfel, problemele de psihologie a muncii, psihologie a copilului, psihologie a deficienților și altele, încep să fie tratate cu rigoare științifică. „Prin îndrumarea pe baze științifice a omului potrivit la locul potrivit, contribuim în mod simțitor și eficace nu numai la ridicarea puterii de producție a țării, dar și la ridicarea bunei stări materiale...", preciza savantul. Într-adevăr, o serie de lucrări elaborate în această perioadă au dus la emiterea și fundamentarea unor idei a căror valoare rămâne de o actualitate permanentă. Dintre lucrările de care am vorbit semnalăm : „Selecțiunea capacității și orientarea profesională", „Educația copiilor inferior și superior dotați", „Adaptarea socială".

Prestigiul de care se bucură face ca, în anul 1932, Ștefănescu-Goangă să fie ales rector al Universității clujene, demnitate pe care o va deține până în anul 1940. În tot acest timp va crește de la an la an prestigiul centrului universitar de aici. Au fost construite cămine studențești, s-au înființat și construit clinici pe lângă Universitate, s-a construit Casa universitarilor, s-a reorganizat și înbogățit Grădina botanică. În anul 1937, activitatea științifică a lui Florian Ștefănescu-Goangă a fost încununată prin alegerea sa în rândul membrilor corespondenți ai Academiei Române.

Prestigiul de care se bucura savantul și mai ales disciplina pe care reușise s-o întroneze în instituția pe care o conducea, în condițiile în care nu avea simpatii pentru o anumită mișcare politică din țară, i-au atras ura unor conducători legionari. Așa se face că, la 28 noiembrie 1938, Florian Ștefănescu-Goangă, rectorul Universității din Cluj, este împușcat cu mai multe gloanțe de pistol de către un grup de legionari. Deși rănit grav, este totuși salvat și își va continua activitatea până în anul 1940, când va fi schimbat din funcția de rector. După

război și-a continuat activitatea universitară până la vremea pensionării.

De numele lui Florian Ștefănescu-Goangă rămân legate o serie de alte inițiative despre care nu am vorbit (vezi, de ex., „Extensiunea universitară"). De asemenea, a ocupat o serie de funcții în Ministerul învățământului.

Florian Ștefănescu-Goangă rămâne în cultura românească prin marea sa capacitate intelectuală, ca un mare organizator al învățământului universitar transilvan, în sfârșit, ca un promotor al psihologiei cu aplicații sociale din țara noastră.

VICTOR SLĂVESCU

Rucăr, 5 iunie 1891 — Bucureşşti, 1977.

Membru titular al Academiei Române din mai 1939.

Economistul Victor Slăvescu, unul dintre cei mai mari specialişti ai noştri în domeniul creditului, monedei şi tehnicii bancare, s-a născut în localitatea de origine a mamei sale, ce se trăgea din renumita familie rucăreană „Baştea", care a dat o serie de personalităţi vieţii noastre publice şi de stat. (În perioada guvernării liberale din anii 1933—1937, magistratul George I. Baştea a fost prefect de Muscel).

La numai 23 de ani, Victor Slăvescu îşi susţinea doctoratul la Universitatea din Halle, cu o teză din domeniul ştiinţelor sociale, „Problema agrară în România" — 1 august 1914.

În primul război mondial, ca ofiţer de artilerie în rezervă, după ce a fost rănit grav într-o luptă de lângă Braşov, necesitând o spitalizare de şase luni, a luptat la Mărăşeşti, unde, pentru fapte de arme, a primit Coroana României cu panglică de Virtutea Militară.

Şi-a început cariera universitară la Academia Comercială din Bucureşti — conferenţiar în 1925, profesor agregat în 1928 şi din 1931 profesor titular. A avut o activitate ştiinţifică deosebit de prolifică, scriind peste 40 de cărţi care totalizează mai mult de 10 mii de pagini tipărite. În fara unor lucrări de strictă specialitate ca : „Analiza critică a bilanţului unei întreprinderi" (1928), „Tratat de bancă" (2 vol., 1930), „Curs de monetă, credit, schimb" (1932), „Elemente de economie politică" (1936), „Curs de economie naţională" (ediţia a 3-a, 1943), a scris câteva volume care se ocupă de diferite bănci din România, printre care şi „Istoricul Băncii Naţionale a României. 1880—1924" (1925).

Un adevărat capitol din activitatea ştiinţifică a lui Victor Slăvescu îl constituie cercetarea vieţii şi operei unor mari economişti români, care s-a materializat prin publicarea unor monografii, dintre care citâm : „Viaţa şi opera economistului Alexandru D. Moruzzi. 1815—1878" (1941), „Viaţa şi opera economistului Nicolae Şuţu. 1798—1871" (1941), „Economistul Bogdan Petriceicu-Haşdeu" (1943), „Ion Strat. Economist, financiar, diplomat. 1836—1879" (două vol., 1946).

După ce în 1936 fusese primit membru corespondent, iar în 1939 membru activ al Academiei Române, în 1940, la 31 mai, şi-a ţinut discursul de recepţie la academie, având ca subiect „Viaţa şi opera lui Dionisie Pop Marţian", un alt mare economist (Răspunsul la discursul său de recepţie a fost rostit de Andrei Rădulescu, jurist celebru, fost preşedinte al Academiei Române, care şi-a început cariera la 5 august 1907 ca supleant la Tribunalul de Argeş).

A făcut politică liberală şi a ocupat o serie de demnităţi, ca acelea de subsecretar de stat şi ministru de finanţe, în perioada 1933—1935, precum şi ministru al înzestrării armatei, în perioada februarie 1939 - iulie 1940. În această calitate a desfăşurat o prodigioasă activitate pentru înzestrarea armatei noastre cu tehnică de luptă modernă şi echipament corespunzător, străduse să-l convingă atât pe rege cât şi guvernul de necesitatea unor alocaţii substanţiale în acest domeniu, ceea ce a reuşit.

Din anul 1937, a ţinut un curs la Şcoala Superioară de Război — „Economia naţională românească şi potenţialul ei de război". Este, astăzi mai ales, foarte interesant de observat care era punctul de vedere al lui Victor Slăvescu despre războiul pe care ar fi urmat să-l poarte România, în acele momente când Germania devenea tot mai ameninţătoare pentru pacea Europei. „Prin potenţialul de război al unei ţări se înţelege capacitatea ce are o ţară de a întrebuinţa, la un moment dat şi pentru un timp determinat, toate puterile spirituale, morale şi materiale de care dispune, prin populaţia, teritoriul şi organizaţia ei în vederea apărării graniţelor".

În anul 1940, când războiul începuse şi armatele germane repurtau victorii fulgerătoare, Victor Slăvescu afirma : „Eu am convingerea că Germania va fi învinsă...".

A mai îndeplinit o serie întreagă de funcţii pentru care îl recomanda înalta lui profesionalitate, cum sunt acelea de director general al „Societăţii Naţionale de Credit Industrial",

președintele „Uniunii industriașilor din România“ și altele.

În anii regimului totalitar a avut de suferit, ca atâția alți mari oameni de stat pe care i-a avut țara noastră în primele cinci decenii.

Primirea lui Victor Slăvescu în Academia Română s-a impus ca o necesitate la vremea respectivă. El rămâne în continuare printre marile valori ale spiritului românesc.

CONSTANTIN I. PARHON

Câmpulung, 28 octombrie 1874 — București, 9 august 1969.

Membru titular al Academiei Române de la 2 mai 1939.

Savant de renume mondial, fondatorul școlii românești de endocrinologie, născut la Câmpulung unde tatăl său era institutor. După ce își petrece în orașul natal primii ani de copilărie, este nevoit să-și urmeze părinții în Piatra Neamț și Râmnicu Sărat, orașe în care a urmat și clasele primare. Studiile liceale le începe la Focșani și le termină la Ploiești în anul 1893, după care urmează cursurile Facultății de Medicină din București. Aici este puternic atras de prelegerile și activitatea profesorului Gheorghe Marinescu, marele neurolog.

În anul 1900 își publică teza de doctorat cu subiectul „Contribuțiuni la studiul turburărilor vazomotorii în emiplegie“. În anii următori publică o serie de alte lucrări, singur ori în colaborare cu M. Goldstein sau Constanța Parhon. Prezintă o serie de comunicări la congrese internaționale.

În anul 1906 pleacă la München unde face studii de profunzime în domeniile psihiatriei și psihologiei criminale.

În anul 1907, la un congres internațional care a avut loc la Amsterdam, a comunicat împreună cu profesorul Gheorghe Marinescu o lucrare care s-a bucurat de mare succes în lumea medicală. În sfârșit, în anul 1909, împreună cu M. Goldstein, publică la Paris monografia „Les sécrètions internes“, care îl consacră ca unul dintre fondatorii endocrinologiei.

În anul 1912 este numit profesor la Clinica de neuropsi-

hiatrie a Universității din Iași. Aici desfășoară o bogată activitate științifică și publică numeroase lucrări în țară și în străinătate, rod al observațiilor zilnice. La Congresul internațional de neurologie de la Gand a prezentat lucrarea „Glandele cu secreție internă și raporturile lor cu patologia mintală și cu psihologia", care s-a bucurat de asemenea de un larg ecou.

Din anul 1917 este numit director al spitalului Socola din Iași. Va avea un mare rol în organizarea și desfășurarea celui de al treilea Congres de psihiatrie din România, ținut la Iași în 1921. Scrie despre activitatea științifică și didactică a profesorului doctor Gheorghe Marinescu.

Înființându-se la Facultatea de Medicină din București catedra de endocrinologie, C. I. Parhon va deveni titularul acesteia, stabilindu-se definitiv în București.

În anul 1935 participă la Congresul internațional de neurologie de la Londra.

De-a lungul anilor a ținut strânse legături cu cercurile democratice din țara noastră. În timpul celui de-al doilea război mondial s-a alăturat grupului de oameni de știință care au cerut ieșirea României din războiul antisovietic.

Pentru vederile sale politice și pentru activitatea sa de militant democratic a fost numit, în anul 1944, președintele ARLUS.

Din inițiativa sa a fost creat Institutul de endocrinologie din București.

În anul 1948 a fost ales președintele Prezidiului Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române.

În anul 1928 fusese ales membru corespondent, iar în 1939 a devenit membru titular al Academiei Române. (Va fi membru al mai multor academii de științe din Europa, precum și „Doctor Honoris Causa" al unor universități).

În anul 1950 a fost numit președinte de onoare al Academiei Române. A fost de asemenea membru de onoare al Academiei de Științe Medicale.

A primit, pentru meritele sale științifice și pentru bogata activitate pe tărâm social, ordine și medalii din partea statului român, precum și „Ordinul Lenin" pentru pace.

C. I. Parhon, creatorul școlii românești de endocrinologie și gerontologie, autorul primului tratat de endocrinologie din lume, a scris peste 1 000 de lucrări originale.

Între anii 1954 și 1962 i s-au editat cinci volume de „Opere alese", în format mare.

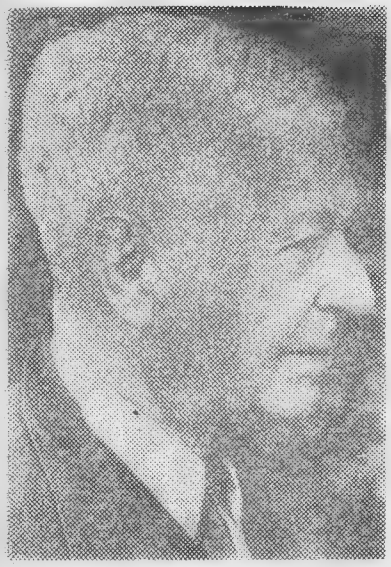

GEORGE OPRESCU

Câmpulung, 27 noiembrie 1881 — București, 14 august 1969.

Membru titular al Academiei Române din anul 1948.

Istoric, crtic și colecționar de artă.

După anii copilăriei petrecuți în orașul natal, a urmat cursurile Liceului Matei Basrab din București, unde a avut printre profesori pe G. Ionescu-Gion, G. Dem. Teodorescu și Sava Athanasiu, cărora le va păstra o neștearsă amintire tot restul vieții.

În toamna anului 1900, după ce în vară făcuse o călătorie în Grecia cu un grup de bursieri conduși de Grigore Tocilescu, este numit pedagog la Liceul Matei Basarab, la intervenția lui Ionescu-Gion, fapt care-i va permite să urmeze cursurile la universitate.

Deși urmează Literele, pasiunea pentru artă îl stăpânește din ce în ce mai mult, datorită apropierii de Ion Cantacuzino, medicul savant, om de erudiție, cu largi cunoștințe în domeniul artei și mare colecționar.

După terminarea studiilor la Universitatea din București, în anul 1904 a fost numit profesor de limbă franceză în învățământul secundar, la Giurgiu, iar din anul 1907 la liceul din Turnu Severin.

Încă din acești ani devenise evidentă pasiunea lui pentru vizitarea muzeelor și pentru călătorii. În vacanțele de la Turnu Severin a vizitat de mai multe ori Viena, care avea apreciate

colecții de artă și la a cărei Operă era încă proaspătă atmosfera strălucitului secol al XIX-lea.

În cuvântul pe care îl ține cu ocazia unei sesiuni festive la Academia Română, în iunie 1969, găsim următorul fragment autobiografic : „După încheierea primului război mondial, am devenit conferențiar, tot de limba franceză, la Universitatea din Cluj, de unde, în 1923, am fost numit secretar al Comisiei de cooperație intelectuală a Ligii Națiunilor și, timp de șapte ani, până în 1930, am călătorit în voie, nu numai în toată Europa, dar și în părți din Asia și Africa, ocupându-mă — alături de problemele pentru care mă trimesese Liga — de chestiuni de artă pe care ajunsesem să le stăpânesc din ce în ce mai bine. La terminarea angajamentului meu ca funcționar al Ligii, în 1930, am ocupat — prin concurs — catedra de istoria artei, nou formată, la Universitatea din București, dar n-am încetat să beneficiez de avantajele mele pe lângă Liga Națiunilor, călătorind, atunci, desigur, nu ca funcționar oficial, ci ca membru al uneia din subcomisiile ei și mai târziu al comisiei principale. Tot atunci, adică în 1930, am fost numit director al Muzeului „Toma Stelian“ și membru al „Academiei“ (membru corespondent — n.n.).

Rândurile de mai sus se referă la o epocă fundamentală pentru formarea și — în parte — realizarea lui George Oprescu, personalitate de excepție a culturii românești din secolul nostru.

La Liga Națiunilor a ajuns prin intermediul lui Nicolae Titulescu, viitorul președinte al Ligii (1930—1931), căruia îi fusese recomandat de prestigiosul universitar clujean, Sextil Pușcariu.

George Oprescu a continuat să lucreze pe lângă acest organism internațional până în anul 1938, după 1930 putându-și desfășura însă și activitatea la catedră.

Între anii 1923 și 1938 a cunoscut o serie întreagă de personalități de frunte ale științei și culturii mondiale, cum au fost : Henri Bergson, filozoful francez (Premiul Nobel în 1927), Hendrick Anton Lorentz, fizicianul olandez (Premiul Nobel în 1902), Marie Curie, ficiană franceză de origine poloneză (Premiul Nobel pentru fizică în 1903 și pentru chimiei în 1911), Albert Einstein, fizician german (Premiul Nobel, 1921), Thomas Mann, scriitorul german (Premiul Nobel, 1929), Paul Valéry, poetul și gânditorul francez, John Galsworthy, scriitorul englez (Premiul Nobel, 1923), Eduart Herriot, scriitor și politician francez, Béla Bartok, compozitorul și muzicologul ungur,

născut la Sânicolaul Mare, Elena Văcărescu, scriitoarea română stabilită la Paris, Ana Brâncoveanu, contesă de Noailles, poetă franceză de origine română. Lista aceasta ar putea continua, dar ne oprim făcând următoarea precizare : compatriotul nostru s-a bucurat de prețuirea tuturora și de prietenia sinceră a multora dintre cei amintiți.

Imediat după cel de-al doilea război mondial, este numit decan al Facultării de Litere de la Universitatea din București, iar în 1946 director al Muzeului de artă din Palatul Republicii.

În anul 1949 s-a cerat Institutul de istoria artei al Academiei, al cărui director a fost până la încetarea sa din viață.

George Oprescu a îmbogățit patrimoniul artistic al țării noastre cu aproape zece mii de picturi, gravuri, desene și alte opere de artă. A donat Muzeului de artă al României o serie de tablouri de mare valoare, ale unor artiști români sau străini, iar cea mai mare parte din colecția sa de artă a fost organizată în propria-i locuință de pe strada Doctor Clunet din București, care a devenit încă din timpul vieții sale „Muzeul de artă al Academiei“. (Custode la acest muzeu a fost Radu Ionescu, istoric de artă din pleiada formată de George Oprescu în anii de după război). În anul 1978, „Colecția George Oprescu“ a fost organizată în „Muzeul colecțiilor de artă“, instituție nou creată, alături de colecțiile „Simu“, „Dona“, „Zambaccian“, „Slătineanu“ și altele.

Om de o mare erudiție, George Oprescu a publicat studii despre arta românească și străină, unele cu caracter fundamental.

Bogata sa activitate, desfășurată pe multiple planuri, a fost răsplătită atât în țara noastră cât și de către alte țări : membru titular al Academiei Române din anul 1948, membru corespondent al Academiei de Belle-Arte San Fernando din Madrid și al Academiei de Belle-Arte din Paris etc.

CONSTANTIN BARASCHI

Câmpulung, 27 noiembrie 1902 — București, 22 martie 1966.

Sculptor, membru corespondent al Academiei Române din anul 1955.

Constantin Baraschi completează în mod strălucit galeria marilor artiști plastici cu care Câmpulungul Muscelului s-a înscris în cultura națională : pictorii I. Negulici, G. D. Mirea, D. D. Mirea și D. Mățăoanu. Opera acestor artiști constituie un tezaur cu care s-ar putea mândri oricare țară din Europa.

Rămas de mic orfan de tată, a fost crescut de mama sa cu o dragoste cu totul aparte, pe care viitorul artist nu o va uita până la sfârșitul vieții.

În anii de școală s-a împrietenit cu doi copii de aceeași vârstă, cu Dan Simonescu (născut la 11 decembrie 1902, ajuns și el academician) și cu Tudor Mușatescu (născut la 23 februarie 1903). Fiecare dintre cei trei s-a mândrit cu prietenia celorlalți toată viața lor.

După primele studii făcute la Câmpulung, a intrat prin concurs la Academia de arte frumoase din București, condusă în vremea aceea de G. D. Mirea ,unde va avea printre profesori pe Frederic Storck și Dimitrie Paciurea. În urma unui premiu obținut pentru o lucrare (Bust de fată), admirabil executată, va putea urma timp de doi ani, la Paris, Academia Julien, unde își va desăvârși pregătirea artistică sub supravegherea lui Antoin Bourdelle și a altor mari artiști francezi.

Din anul 1929, numele lui Constantin Baraschi se face cunoscut în Europa prin obținerea diplomei de onoare a expo-

ziției de la Barcelona. Din acest an va expune cu regularitate în țară, fie în cadrul „Tinerimei artistice“ sau al „Grupului nostru“, fie cu alte ocazii. A fost ales președintele Asociației sculptorilor români. În anii 1931 și 1936 a organizat ample expoziții personale, timp în care a avut o serie de comenzi pentru lucrări importante în București sau în alte orașe ale țării.

În anul 1937 va obține două importante distincții pentru lucrări care au cucerit admirația unor jurii internaționale : medalia de aur la Paris și medalia de argint la Milano, unde a expus alături de nume consacrate pe plan mondial.

După cel de al doilea război mondial a realizat câteva lucrări de mari proporții, care ne amintesc de înaintașul și maestrul său Dimitrie Paciurea ; printre acestea se numără și monumentul lui Nicolae Bălcescu, care înnobilează centrul municipiului Pitești, străgând atenția și admirația celor ce îl văd. Insistă din ce în ce mai mult pe portret, realizând busturile unor personalități de seamă ale culturii noastre, cum sunt cele ale lui Mihail Sadoveanu, George Georgescu, George Calboreanu, Camil Ressu și altele. A creat o serie de torsuri și portrete de tineri, printre care și fiica artistului, la care finisarea marmurei a mers până la limita posibilului. Printre busturile marilor personalități câmpulungene, aflate în grădina publică a orașului, se află și cel al lui Constantin Baraschi — autoportret —, o lucrare de mare valoare artistică.

Constantin Baraschi a fost profesor și director al Institutului de arte plastice Nicolae Grigorescu din București, unde a desfășurat o remarcabilă activitate didactică. În acești ani a publicat „Tratatul de sculptură“ (două volume), din care în anul 1964 ieșea, la Editura Meridiane, ediția a doua. În afara faptului că este primul tratat de sculptură din literatura noastră, lucrarea este remarcabilă atât prin modul cald în care artistul împărtășește experiența sa, cât și prin ilustrația bogată și de cea mai bună calitate.

Ca artist și cadru universitar s-a bucurat de aprecieri unanime.

Încetarea din viață i-a fost cauzată înainte de vreme de o maladie cardiacă.

După incinerare, așa cum își dorise, urna cu cenușă i-a fost adusă la Câmpulung, unde, în cimitirul Flămânda, realizase un monument funerar de mare valoare artistică pentru mama sa. Este impresionantă dedicația săpată în piatră, în semn de omagiu adus mamei : „In memoria scumpei mele

mame și a tuturor mamelor care asemenea ei și-au închinat viața copiilor lor". Marele artist a așezat aici pe o coloană capul unui Crist, pe chipul căruia este imprimată parcă toată durerea omenirii.

Sculptorul Constantin Baraschi, în plină putere de creație, nu a mai putut realiza o serie întreagă de proiecte, pentru că „timpul nu a mai avut răbdare".

NICOLAE CERNESCU

Câmpulun,g 31 august 1904 — Bucureşşti, 25 aprilie 1967.

Membru titular al Academiei Române din 1963.

Câmpulungul a avut șansa să dea societății românești o serie de mari universitari cum au fost : medicii Ion Nanu-Muscel și Constantin I. Parhon, matematicianul Constantin Gogu, Ion Tutuc și Dan Barbilian, artiștii plastici George D. Mirea și Constantin Baraschi, istoricul de artă George Oprescu, istoricul literar și bibliograful Dan Simonescu, fizicianul Cristache Musceleanu, în sfârșit, chimistul și pedologul Nicolae Cernescu. Șase dintre cei pe care i-am enumerat au ocupat fotolii în Academia Română.

Nicolae Cernescu a fost un savant care a ilustrat în mod strălucit pedologia românească, ale cărei baze fuseseră puse de George Murgoci-Munteanu, om de știință de recunoaștere internațională.

A fost unul dintre cei șapte copii ai învățătorilor Elena și Constantin Cernescu din Câmpulung. După ce a făcut studiile primare la școala unde profesau părinții săi, a fost bursier al Colegiului Sf. Sava, după care, între anii 1922 și 1925, a urmat cursurile Facultății de Științe de la Universitatea din București. Licențiat la 21 de ani, din 1925 a început să lucreze la Institutul geologic al României, condus în vremea aceea de savantul Ludovic Mrazec. Secția de agrogeologie, în care venise ca chimist și care nu după mult timp se va transforma în secție de pedologie, avea câțiva specialiști de autoritate

care se formaseră alături de George Murgoci și în fruntea căroar se situa acum profesorul Teodor Saidel.

Între anii 1929 și 1931 își pregătește și își trece doctoratul la Politehnica federală din Zürich.

Întors din Elveția la același institut, unde va lucra până la încetarea din viață, va desfășura o amplă activitate științifică ce l-a impus în țară și în Europa ca unul dintre cei mai mari pedologi ai vremii. Paralel cu activitatea de cercetare, a desfășurat cu distincție o bogată activitate didactică. Din anul 1948 a fost profesor la catedra de pedologie a Institutului agronomic din București.

De-a lungul anilor, cercetările și întreaga activitate a lui Nicolae Cernescu au lărgit aria de cuprindere a pedologiei și în același timp a creat în jurul său o adevărată școală de pedologie românească, mai ales după cel de al doilea război mondial când, ajuns la maturitate, a putut să dea întreaga măsură a capacității sale. Îl preocupă tot mai mult zonarea solurilor României, și în acest sens face comunicări în conferințe și congrese interne și internaționale care au avut ca obiect problemele științei solului.

A realizat „Harta solurilor României" (1971 la scara de 1 : 1 000 000) și a întemeiat știința solului. A făcut parte din colectivul de realizare a hărții solurilor din Europa.

În anul 1955 a fost ales membru corespondent al Academiei Române, iar în 1963 membru titular. A fost de asemenea membru al Academiei de științe agricole din Berlin și al Societății internaționale de știința solului, al cărei președinte a fost în anii 1960—1964. În sfârșit, a făcut parte dintr-un grup de savanți din diferite regiuni ale globului, care formau Comitetul consultativ pentru aplicarea științei și tehnicii în dezvoltarea agriculturii, comitet care a funcționat în cadrul O.N.U.

Pentru unele din cele peste 100 de lucrări publicate a fost premiat de Academia Română — Premiile „Gheorghe Doja și „Emil Racoviță".

În anul 1973 a apărut volumul de „Opere alese", publicat de Academia Română — peste 500 pagini de format mare, îngrijit de un grup de foști colaboratori. În „Cuvânt înainte", semnat de acad. C. D. Chiriță, redactorul responsabil al lucrării, citim printre altele : „...Prin această readucere unitară în actualitate a operei deosebit de valoroasă a acad. N. C. Cernescu, Academia R.S.R. aduce un omagiu postum ilustrului

om de știință, fost președinte al Secției de științe agricole și silvice, membru al prezidiului, fost președinte al Asociației internaționale de știința solului".

Nicolae Cernescu, cel care a văzut lumina zilei în Câmpulungul Muscelului, a fost un autentic ambasador al patriei sale, pe care a reprezentat-o la numeroase reuniuni științifice în Europa și pe alte continente.

VALERIAN POPESCU

Născut la 26 octombrie 1912 în Negrești, județul Argeș.

Valea Cârcinovului, de la Boțești, extrema sa nordică, și până la Topoloveni, unde se hotărnicește cu lunca Argeșului, a dat la rândul ei o serie de personalități societății românești, care se înscriu într-o paletă largă de preocupări. Enumerând doar vârfurile, vom aminti de Benedict Stoenescu de la Boțești, jurist de excepție, ajuns procuror general al României în anii dinaintea celui de al doilea război mondial; Benedict Gheorghescu din Dobrești, profesor universitar doctor docent, specialist de recunoaștere europeană în domeniul gasteroenterologiei; frații Baicu din Furești, ingineri care au răspuns unor înalte responsabilități; Octavian Popescu din Furești, fost vicar al Patriarhiei Române și preot al capelei române din Paris, parohul bisericii Elefterie Nou din București; Constantin Rădulescu-Codin din Negrești, cel mai mare folclorist al Munteniei, Valerian Popescu din Negrești, profesor universitar; Ștefan C. A. Popescu din Beleți, fost inspector general în Ministerul Învățământului timp de aproape 40 de ani; Gheorghe I. Popescu-Județ, folclorist, coregraf și etnolog de mare valoare; Gheorghe Gh. Popescu din Beleți, colonel, profesor universitar doctor, fost șef de catedră la Academia Militară din București, Nestor Badea din Priboieni, doctor în drept, fruntaș al Partidului Național Țărănesc și unul din ideologii acestuia, fost mulți ani director general al Creditului

Rural; Daniil Topoloveanu, mai întâi episcop de Buzău și apoi mitropolit al Țării Românești între 1719 și 1732, Ion Mihalache din Topoloveni, care împreună cu Iuliu Maniu a fondat și a condus timp de peste 20 de ani unul dintre cele mai mari partide din istoria noastră, Partidul Național Țărănesc, învățătorul Dumitru Mihalache — fratele lui Ion, căzut în primul război mondial, valoros folclorist, încă puțin cunoscut, în sfârșit poetul și filozoful Constantin Păunescu unul dintre cei mai valoroși logopezi ai țării noastre.

Dintre toți cei pe care i-am enumerat, doar medicul Valerian Popescu a avut cinstea de a fi ales în Academia Română.

După ce a urmat școala primară din comună și Liceul Matei Basarab din București, la 19 ani, în 1931, intra la Facultatea de Medicină din București, unde în 1939 își trecea examenul de doctorat cu teza „Tratamentul fracturilor gâtului femural-osteo-sinteza extraarticulară după tehnica profesorului Amza Jianu". Cariera universitară a început-o la facultatea pe care o urmase, unde între 1942 și 1949 a fost asistat, iar între 1949 și 1955 conferențiar. Dr. Gheorghe Brătescu, cunoscutul istoric al medicinii noastre, făcând într-o lucrare de specialitate o scurtă prezentare a lui Valerian Popescu, îi enumera și titlurile: „Profesor de clinică chirurgicală bucomaxilo-facială la I.M.F. București (din 1955). Membru corespondent al Academiei R.P.R. (1963). Membru titular al Academiei de Științe Medicale (1969). Membru al Academiei de chirurgie dentară din Paris (1965), al Academiei de științe din New York (1965), al Societății regale de medicină din Londra (1966), al Societății belgiene de stomatologie (1968), al Societății internaționale de chirurgie maxilo-facială (1970). Președinte al Uniunii societăților de științe medicale din R.S. România (1969—1973). Președinte al Asociației stomatologice internaționale (1975). Premiul internațional al filmului dentar (1965). Premiul Magitit al Academiei de medicină din Paris".

Doctorul Valerian Popescu a făcut ca medicina românească să se impună pe plan mondial și pe această latură foarte specializată a sa care este chirurgia maxilo-facială. Contribuția stomatologului român a fost recunoscută pe plan mondial și răsplătită cu o înaltă prețuire. O serie de universități din Europa și Statele Unite l-au invitat să conferențieze. Totodată a reprezentat țara la o serie de congrese și conferințe inter-

naționale de specialitate. Activitatea savantului s-a materializat și printr-un mare număr de scrieri apărute în țară sau în străinătate.

Din anul 1986 s-a stabilit la Paris, unde și-a continuat fără preget activitatea.

GHEORGHE MARINESCU

Pitești, 20 septembrie 1919 — București, 10 martie 1987.

Membru titular al Academiei Române din 1974.

Născut într-o familie de intelectuali, a urmat școala primară la Pitești, și apoi primele patru clase ale Liceului I.C. Brătianu din localitate, unde catedra de matematică era condusă de cunoscutul profesor Ion Oncica.

Terminând liceul la Giurgiu, în anul 1937 s-a înscris la Facultateade Matematică a Universității din București, unde își ia licența în anul 1943. Imediat după terminarea facultății a intrat în învățământul universitar și până în anul 1947 a fost asistentul profesorului Nicolae Ciorănescu, titularul catedrei de analiză matematică de la Politehnica din București. În acest din urmă an, se transferă la Facultatea de Matematică a Universității din București, unde a fost pe rând asistentul profesorilor Miron Nicolescu și Gheorghe Vrânceanu. În anul 1949 și-a trecut examenul de doctorat cu teza : „Operații relativ complet continui", în fața unei comisii condusă de profesorul Simion Stoilow. După ce a fost doi ani lector, între anii 1951 și 1960 a fost conferențialr.

Din anul 1955 a predat ecuații diferențiale la catedra condusă de profesorul Nicolae Teodorescu. În anul 1960 a fost înaintat profesor și a predat ecuații diferențiale și matematici superioare în cadrul catedrelor respective. În sfârșit, din anul 1965 va fi profesor titular, șeful catedrei de matematici superioare, de la Facultatea de Matematică și Mecanică a Univer-

sității din București, până în anul 1973. În acest an a devenit șeful catedrei de analiză matematică, pe care o ilustrase timp de zece ani profesorul Miron Nicolescu, fost președinte al Academiei Române între anii 1966 și 1973.

Ținând cont de numărul mare de lucrări publicate începând din anul 1944, de ținuta superioară a activității sale didactice și de contribuția la dezvoltarea gândirii matematice românești, la 21 martie 1963 a fost ales membru corespondent al Academiei Române, iar din 1974 membru titular.

Pe lângă activitatea la catedră a fost, timp de aproape 25 de ani (1949—1973), șeful secției de teoria măsurii și distribuțiilor la Institutul de matematică al Academiei, iar în anii 1962—1963, director general al învățământului superior din Ministerul Învățământului.

A participat la o serie de conferințe și congrese internaționale, reprezentând științele matematice românești în modul cel mai onorabil.

Opera științifică a academicianului Gheorghe Marinescu se înscrie într-o largă paletă de preocupări în care este evidentă contribuția sa de excepție. A realizat lucrări fundamentale din domeniul analizei funcționale, ducând mai departe opera academicianului Alexandru Ghica, al cărui elev fusese. A lărgit cadrul analizei funcționale, prin introducerea unor elemente noi, care sunt „spațiile pseudotopologice" și care sunt cunoscute azi sub denumirea de „spații Marinescu".

În prima parte a activității sale a avut contribuții notabile în domeniul teoriei probabilităților, preluând de la academicianul Octav Onicescu, într-o viziune nouă, „teoria funcțiilor sumă". În acest domeniu a avut o colaborare fructoasă cu C.T. Ionescu-Tulcea.

Într-un articol publicat în revista „Contemporanul" din 3 iulie 1987 de cunoscutul matematician Solomon Marcus — astăzi membru corespondent al Academiei Române —, vorbind despre academicianul Gheorghe Marinescu, spunea printre altele : „În mod deosebit trebuie să subliniem meritele profesorului Gh. Marinescu în promovarea preocupărilor românești de analiză funcțională. Este autorul primei cărți tipărite care poate fi recomandată ca un adevărat manual de analiză funcțională, „Spații vectoriale normate" (1956), urmată, în 1959, de cartea „Spații vectoriale topologice și pseudotopologice" și de versiunea ei, mult ameliorată și dezvoltată, în limba franceză, în 1963. Scriind aceste cărți, prof. Gh. Marinescu a avut de rezolvat însăși problema elaborării unui limbaj românesc

adecvat pentru exprimarea unor considerații funcționale. În anii '60, cărțile profesorului G. Marinescu au constituit pentru tânăra noastră generație de matematicieni un instrument principal de studiere a analizei funcționale".

A avut de asemenea contribuții și în alte domenii : mecanică, ecuații diferențiale, statistică matematică ș.a.

Academicianul Gheorghe Marinescu se numără printre cei mai valoroși matematicieni români din generația de după cel de al doilea război mondial.

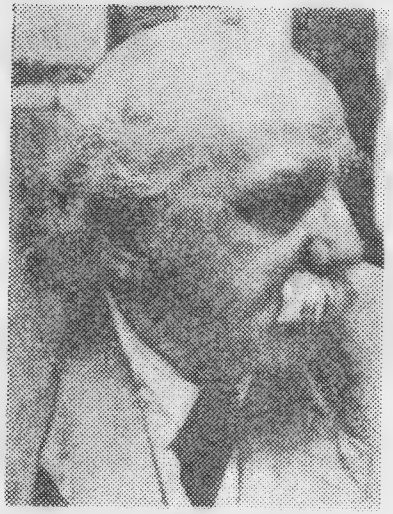

DAN BARBILIAN — ION BARBU

19 martie 1895, Câmpulung — 11 august 1961, București.

„Dintre toți oamenii pe care i-am întâlnit în cursul unei existențe îndelungate, nu găsesc nici unul pe care să-l pot asemăna lui Dan Barbilian, în ceea ce privește inteligența și modul de viață. Acest om, cu toutl deosebit, a trăit numai pentru matematică și poezie.

Au mai fost în țara noastră și aiurea matematicieni care au scris versuri, poeți cu preocupări matematice, dar nici unii, nici alții, n-au putut depăși limita amatorismului în ambele domenii — aparent desjuncte— de creație : matematica și poezia. Singur Dan Barbilian — Ion Barbu strălucește ca mare matematician și poet deopotrivă".

Cu aceste aprecieri își începe academicianul Gheorghe Mihoc „cuvântul înainte" la volumul lui Dan Barbilian — Ion Barbu, „Pagini inedite", apărut în anul 1981 la Editura Albatros.

Dan Barbilian a fost unicul copil al Smarendei și al lui Constantin Barbilian, judecător de plasă în acei ani, care și-a exercitat profesia în mai multe localități din Muscel și Argeș : Topoloveni, Bălcești (pe Topolog), Stâlpeni și bineînțeles Câmpulung.

După terminarea școlii primare, Dan Barbilian urmează clasa întâia la Liceul I.C. Brătianu din Pitești, iar următoarele trei clase la Gimnaziul Dinicu Golescu din Câmpulung. Între

anii 1910 și 1914 urmează clasele a V-a și a VI-a la Liceul Lazăr, iar clasa a VII-a și a VIII-a la Liceul Mihai Viteazul din București.

În anul 1914 își susține bacalaureatul cu o comisie al cărei președinte era profesorul Gh. Țițeica, matematicianul de renume, care îl remarcase pe Dan Barbilian de la concursurile și colaborările acestuia la „Gazeta matematică". Tot în anul 1914 se înscrie la Facultatea de Științe din București. Își va susține licența în matematici înoctombrie 1920. (Intrerupsese studiile doi ani cât fusese concentrat în Moldova).

Ca urmare a unei recomandări a profesorului Țițeica, în anul 1921 pleacă în Germania pentru a-și pregăti doctoratul la Gottingen. Din 1923 își va continua pregătirea la Tubingen, oraș german cu vechi tradiții universitare, unde se afla și prietenul său Tudor Vianu.

În anul 1924 se întoarce în țară, bolnav și fără să-și fi dat doctoratul. După mai bine de un an, timp petrecut mai mult la Giurgiu unde tatăl său fusese numit președinte la tribunal încă înainte de război, s-a căsătorit cu o tânără studentă de origine germană, cunoscută la Tubingen, care va deveni neprețuita lui soție Gerda Barbilian și care va avea un rol important în editarea operei sale postume.

Asistent la catedra de geometrie analitică a profesorului Țițeica din anul 1926, își continuă pregătirea pentru doctorat, pe care-l va susține la 21 ianuarie 1929, cu teza „Reprezentarea canonică a adunării funcțiunilor ipereliptice". În anul 1932 câștigă prin concurs un post de conferențiar la catedra de matematici elementare și geometrie descriptivă.

Din anul 1934, după ce participă la congresele de matematică de la Praga și Pyrmont (Germania), se face cunoscut pe plan european și va fi prezent într-o serie de mari centre universitare. Va conferenția la Universitatea din Hamburg și la Societatea de Matematică din Gottingen (1936), în același an participând la Congresul de matematică de la Oslo. În anul 1938 va lua parte la Congresul internațional de matematică de la Baden-Baden. În țară este socotit drept unul dintre marii matematicieni ai vremii. În sfârșit, din anul 1942 va fi timp de 15 ani profesor la catedra de algebră.

Dan Barbilian se numără printre membrii fondatori ai Institutului de Matematică al Academiei Române (1948).

În anul 1956 primește din partea Academiei Române premiul „Gheorghe Lazăr" pentru volumul „Teoria aritmetică a idealelor". În anul următor va participa la Congresul interna-

țional de matematică de la Dresda. În 1960 îi apare volumul „Grupuri cu operatori“ și își petrece o bună parte din vacanță în casele Patriarhiei Române de la mănăstirea Curtea de Argeș.

Cu foarte puțin timp înainte de a se stinge din viață, a revăzut Câmpulungul, pentru care a avut toată viața sentimente cu totul aparte.

Întrocându-ne în timp, vom cerceta, la fel de fugar, cealaltă latură a uriașei sale presonalități — poetul. În anul 1918 debutează cu o poezie „Ființa“ (ulterior o va intitula „Elan“), în revista lui Al. Macedonski, „Literatorul“. În anul următor, 1919, îi prezintă lui Lovinescu un grupaj de poezii care sunt bine primite de maestru și publicate în „Sburătorul“ din 6 decembrie cu pseudonimul Ion Barbu. În 1921 debutează editorial, pe când seafla în Germania, cu volumul „După melci“, ilustrat de M. Teișanu. Surpriza pregătită de prietenul său Tudor Vianu n-a fost nici pe departe cea scontată. Ion Barbu a dezavut tipăritura, pentru motivul că el nu scrisese o carte pentru copii, așa cum o văzuse ilustratorul. (Ajunsă azi o mare raritate ; Biblioteca județeană Argeș are un exemplar al acestei ediții din cele câteva care mai există).

Întors în Germania, va continua să colaboreze la „Sburătorul“ dar va publica și în alte reviste : Contemporanul, Cetatea literară, Revista nouă, Viața literară, Ideea europeană. În aceasta din urmă va publica pamfletele „Poetica d-lui Arghezi“ și „Evoluția poeziei lirice după E. Lovinescu“ (1927).

În anul 1930, la „Cultura Națională“, îi va apărea volumul „Joc secund“, care s-a bucurat de aprecierile elogioase ale unora dintre cele mai autorizate personalități ale momentului, cum au fost : George Călinescu, Șerban Cioculescu, Pompiliu Constantinescu, Tudor Vianu, Al. Philippide, Al. Rosetti. În anul următor, 1931, prefațează volumul lui Dan Botta, „Eulalii“. Ion Barbu apreciază textul acesta, pe care îl semnează la începutul cărții prietenului său, drept „cea mai bună pagină ce-am scris“.

S-a bucurat încă din timpul vieții, în ciuda manevrelor politice și de culise, de respectul unanim al marilor matematicieni și al studenților strălucițI din generația lui Solomon Marcus, precum și de stima binemeritată a celor mai autorizați critici și istorici literari.

După moartea sa, atât opera matematică, cât și cea literară, au cunoscut ediții bine îngrijite. Aceasta din urmă a avut printre editori nume ca Al. Rosetti, Liviu Călin, Dinu Pillat, Ro-

mulus Vulpescu și alții. (Este de datoria mea să semnalez aici că volumul de „Pagini inedite“, prefațat de acad. Gheorghe Mihoc și îngrijit de Gerda Barbilian, V. Protopopescu și Viorel Gh. Vodă, a avut referent științific de dr. docent Marius Iosifescu, piteștean de origine, astăzi membru corespondent al Academiei Române).

Faptul că în Academia Română este primit post morten, nu trebuie să ne mire, cazul nu e singular. Aceeași soartă a avut-o și Eugen Lovinescu. S-a făcut totuși un act de dreptate, pentru care noi, cei care trăim de unde a plecat Dan Barbilian — Ion Barbu, suntem profund recunoscători „nemuritorilor“ care au luat această hotărâre.

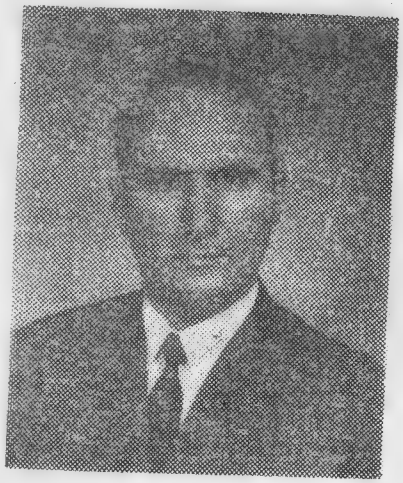

MARIUS IOSIFESCU

Pitești, 12 august 1936.
Din martie 1991, membru corespondent al Academiei Române.

Născut într-un mediu intelectual, după terminarea școlii elementare a urmat clasele Liceului N. Bălcescu, (având profesor de matematică pe Dumitru Mihalascu), unde a fost în toți anii șef de promoție. Elev supradotat, a fost cel mai bun din clasă la toate materiile, dintr-o clasă de 36 de elevi, dintre care 34 au absolvit diferite forme de învățământ sperior. În anii 1952—1954 era unul din voleibaliștii redutabili din echipa liceului și cânta la vioară în orchestra profesorului Constantin Albu.

Absolvind liceul în 1954, în același an a început cursurile Facultății de Matematică a Universității din București, pe care le-a terminat în 1959. La sfârșitul anului 1963 și-a trecut doctoratul în matematici la Universitatea din București, iar în decembrie 1969 a devenit doctor docent în științe al aceleiași universități. La 33 de ani era nu numai un matematician consacrat, ci și un nume în matematicile românești, colaborator apropiat al lui Octav Onicescu și Gheorghe Mihoc, autor al unor cărți și studii de mare valoare, publicate în țară și străinătate, în sfârșit, laureat al Academiei Române. (În 1965 premiul „Gheorghe Lazăr" pentru contribuții la teoria sistemelor aleatoare cu legături complete. În 1972 va primi un al doilea premiu „Gheorghe Lazăr" din partea Academiei Române, pentru contribuții aduse la teoria proceselor stochastice care apar în biologie și medicină).

După primii pași în învățământul universitar s-a dedicat cercetării, cu precădere în domeniul statisticii matematice. Din anul 1976 este directorul Centrului de Statistică Matematică, pe care din 1990 îl subordonează Academia Română. În noiembrie 1970 a fost ales membru al Institutului Internațional de Statistică. În 1971 a primit de la Churchill College, din Cambridge, titlul de „Overseas Fellow" (acordat pentru prima dată unui matematician român). În 1975 a primit medalia de bronz a Universității din Helsinki. În sfârșit, pentru activitatea desfășurată ca profesor invitat la Universitatea Sorbona, în anii 1974 și 1991, pentru valoarea conferințelor ținute în învățământul universitar parizian și pentru contribuția deosebită adusă în cadrul proiectului „Matarom" (Matematici aplicate pentru România), printr-un decret din 16 iulie 1993, primul ministru al Republicii Franceze l-a numit pe Marius Iosifescu „Chevalier dans l'Ordre des Palmes Académiques".

În afara universităților pariziene a mai fost invitat să țină cursuri la Universitatea din Mainz în 1977—1978, la Universitatea din Frankfurt pe Main în 1979—1980, la Universitatea din Bonn în 1981—1982 și la Universitatea din Melbourne, în 1991.

Este membru al unor societăți internaționale cum sunt : Bernoulli Society for Mathematical Statistics an Probability și Biometric Society, din conducerile cărora a făcut parte. Face de asemenea parte din colegiile de redacție ale unor periodice de specialitate care apar pe plan intern sau internațional.

Din anul 1971 este conducător de doctorat, timp în care aproximativ 25 de doctoranzi au obținut doctoratul sub conducerea sa.

Tot mai cunoscut pe plan internațional în ultimii 30 de ani, Marius Iosifescu a fost invitat să prezinte expuneri la conferințele internaționale organizate la : Budapesta (1972), Vilnius (1973, 1977, 1981, 1985, 1989), Varna (1978), Praga (1978, 1986), Varșovia (1981, 1990), Salonic (1987), Olsztyn (Polonia, 1988), Palermo (1988), Uppsala (1990), Amsterdam (1993), Paris (1994) etc., etc. De asemenea, a conferențiat la universitățile din : Moscova, Varșovia, Viena, Cambridge, Oxford, Paris, Bonn, Braunschweig și Duisburg, Frankfurt pe Main, Heidelberg, Mainz, Düsseldorf, München, Londra, Manchester, Salonik, Goteborg, Stockholm, Uppsala, Florența și Pisa, Cracovia, Canbera, Melbourne și Sidney, Clermont-Feraud, Nancy, Lille ș.a. (La unele de câte două sau mai mlte ori).

A publicat singur sau în colaborare 13 volume din diverse domenii ale matematicii, totalizând 4 400 pagini tipărite, și peste 100 de studii, dintre care o bună parte au apărut în reviste și volume de studii și comunicări din străinătate.

Primirea lui Marius Iosifescu în Academia Română, ca mambru corespondent, este un act de dreptate care ar fi trebuit să i se facă de mult savantului de origine argeșeană.

Putem afirma că și în domeniul matematicilor, județul nostru ocupă un loc de frunte în spiritualitatea românească, pentru că nu este puțin lucru să fi dat trei academicieni cum au fost Gheorghe Marinescu și Dan Barbilian, la care se adaugă și Marius Iosifescu, reprezentant de seamă al școlii matematice românești de azi.

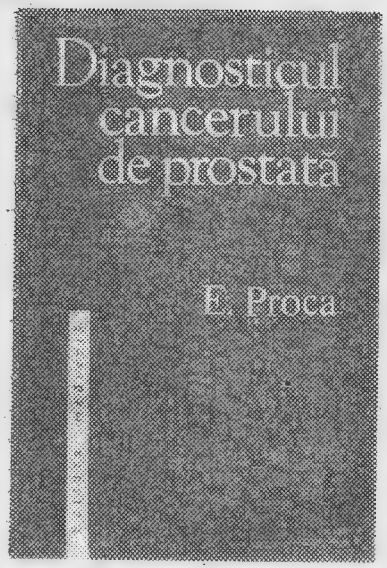

EUGEN PROCA

Născut la 12 ianuarie 1927 în comuna Godeni, județul Argeș.

Membru de onoare al Academiei Române din anul 1992.

I-a dat Dumnezeu Muscelului — cu un teritoriu mic printre fostele județe ale României — un număr foarte mare de minți strălucite care s-au impus cu autoritate în cultura românească. Enumerând numai o anumită categorie dintre acestea profesorii universitari, de la Constantin Gogu, care se stingea din viață în 1897, până la Eugen Proca, universitarul și savantul cu care suntem contemporani, vom întâlni nume ca : Ion Nanu-Muscel, Constantin Parhon, Ion Tutuc, George Oprescu, Istrate Micescu, Christian Musceleanu, Victor Slăvescu, I.C. Pterescu, Dan Barbilian, Dan Simonescu, Constantin Baraschi, Nicolae Cernescu, Justin Moisescu (fost rector al Institutului Teologic din București, înainte de a fi mitropolital Moldovei și apoi Patriarh al României), Valerian Popescu, Aurel Mareș, Benedict Gheorghescu (și alții, cărora le cer iertare că n-au apărut aici, din cauza neștiinței mele). Dintre cei enumerați mai sus, un număr de 10 au păsit în Academia Română, printre nemuritorii acesui neam (alături de care trebuie trecuți frații Ionel și Vintilă Brătianu, născuți la Florica, tot în fostul județ Muscel).

Ca medic, Eugen Proca se alătură în Academia Română lui Constantin Parhon și Valerian Popescu.

S-a născut în comuna Godeni, cunoscută în bazinul carbonifer al Muscelului prin exploatarea de lignit de aici. După ce și-a făcut studiile primare în sat, între 1937 și 1945 a urmat clasele Liceului Dinicu Golescu din Câmpulung, iar între 1945 și 1951 cursurile Facultății de Medicină din București. În anul 1957 și-a susținut doctoratul în științe medicale la Institutul Medico-Farmaceutic București cu teza „Insuficiența renală acută". A efectuat studii științifice în Anglia, la Londra și Leeds (1963—1964) și în S.U.A., la Boston (1968).

Intrat în învățământul universitar, a fost asistent în anii 1967—1971, cnoferențiar în anii 1971—1973 și în sfârșit, din 1973, profesor de clinică urologică la București. A fost unul dintre studenții și apoi subalternii preferați ai profesorului Theodor Burghele, creatorul școlii bucureștene de urologie. De altfel, într-una dintre lucrările fundamentale ale profesorului Proca, „Diagnosticul cancerului de prostată", a cărei prefață a scris-o prof. Th. Burghele, găsim interesante aprecieri ale prefațatorului : „Lucrare foarte grea, impunând un perfect cunoscător al problemei abordate, un desăvârșit clinician, bazat pe o experiență proprie, bogată, un foarte bun specialist urolog. Aceste criterii m-au făcut să-l rog pe E. Proca, vechiul și bunul meu colaborator, să-și asume această sarcină. El a dus-o la îndeplinire ; eram, de altfel, perfect convins de aceasta, și astăzi îmi face o deosebită bucurie să văd că nu m-am înșelat în alegerea mea. Este vorba de o lucrare care ne interesează pe toți, care evidențiază calitățile deosebite cu care este dotat autorul ei și care-l situează, pe drept cuvânt și pe netăgăduit merit, pe poziția de șef al școlii de urologie din învățământul postuniversitar".

Aceste aprecieri, făcute de un savant de talia lui Theodor Burghele (fost președinte al Academiei Române în anii 1976—1977), fac gratuite orice alte aprecieri.

Între anii 1976 și 1978 profesorul Eugeniu Proca a fost rectorul I.M.F. București, iar din 1978 și până în 1983, ministru al sănătății, calitate în care s-a remarcat ca bun organizator, printre altele și în domeniul activităților preventive.

Cunoscut în lumea medicală internațională, este membru al unor societăți de chirurgie și urologie din Europa și S.U.A.

Din anul 1980 face transplanturi de rinichi (primele în acest domeniu la noi în țară) și se numără printre primii chirurgi români care a folosit bisturiul cu laser și pe care continuă să-l folosească cu mare succes în cadrul clinicii de urologie

de la spitalul Fundeni. Este autorul unui mare număr de lucrări, proprii sau în colaborare. Din anul 1983 a început să apară, sub redacția profesorului Eugeniu Proca, monumentalul „Tratat de patologie chirurgicală", ajuns la volumul opt.

Primirea, în anul 1992, ca membru de onoare în Academia Română, este un act pe care savantul îl merita mai de mult, iar pentru înaltul forum științific, pe deplin benefic.

DAN SIMONESCU

Câmpulung, 11 decembrie 1902 — București, 11 martie 1993.

Revista „Calende“ a găzduit în numărul său din luna februarie articolul închinat lui Ion I.C. Brătianu, membru de onoare al Academiei din 1927. Cronologic, ar fi urmat Vintilă I.C. Brătianu, dar pe 11 martie, în ziua când împlinea 90 de ani și trei luni, a trecut „în lumea dreptților“ cărturarul Dan Simonescu, cel care a slujit cu un nețărmurit devotament, de-a lungul a 65 de ani, cultura românească, în general și istoria literaturii române vechi, în special. În paginile revistei „Calende“ va rămâne încadrat de frații Ionel și Vintilă Brătianu, toți trei membri de onoare ai Academiei Române și fii ai Muscelului legendar, care a avut o contribuție atât de substanțială la spiritualitatea românească.

Născut într-o familie cu 17 copii, Dan Simonescu își petrece copilăria în orașul scăldat de apa cristalină a Râului Târgului și presărat cu numeroase monumente istorice, unele din timpul primilor Basarabi, care au avut aici scaun voievodal și care i-au lăsat Câmpulungului blazon de oraș domnesc. Încă de pe băncile Liceului Dinicu Golescu este atras de viața culturală a orașului, susținută de inelectuali de elită, provenind mai ales din rândul numeroșilor profesori și preoți, care vor sădi de timpuriu în sufletul tânărului Dan Simonescu dragostea pentru trecutul orașului natal, care mai avea încă perioade și fapte puțin cunoscute.

Între 1921 și 1925 a urmat cursurile Facultății de Litere din București, unde a avut printre profesori câțiva savanți de valoare mondială cum au fost : Iorga, Pârvan, Ov. Densușianu. Cei care l-au atras însă în mod hotărâtor și i-au canalizat interesul spre bibliografia și istoria literaturii române vechi au fost marii cărturari Ion Bianu și Nicolae Cartojan, alături de care a lucrat și cărora le-a dus mai departe preocupările cu statornică devoțiune până la sfârșitul vieții.

Opera lui Dan Simonescu se compune din peste 800 de lucrări apărute în volum, reviste de studii și cercetări, în presa literară sau de specialitate. A scris cursuri universitare și manuale școlare (o parte dintre acestea în colaborare). Cunoscător profund al cerințelor editoriale, a îngrijit o serie întreagă de ediții — unele critice, altele comentate —, a scris studii introductive, prefețe, postfețe, tabele cronologice, biografii adnotate, note bibliografice, interviuri, recenzii etc. Dintre lucrările sale fundamentale amintim contribuția la „Bibliografia românească veche“ (fascicolele 4—8 din vol. III), în colaborare cu Ion Bianu (1936), volumul IV, pe care l-a scris singur și care conține descrierea a 491 de cărți ce n-au fost cuprinse în volumele I—III (1944) ; „Literatura română de ceremonial. Cronica lui Ghiorgachi. 1762. Studiu și text“ (1939). Pentru această lucrare, care fusese teza de doctorat susținută în 1938 și notată cu „Suma cum laude“, a trebuit să facă cercetări și studii de documentare la Atena, Constantinopol și Paris. Unică în cultura românească, teza lui Dan Simonescu este de notorietate europeană privind epoca fanariotică și ceremonialul bizantin.

Dan Simonescu are de asemenea contribuții fundamentale la cunoașterea operei lui Mihail Kogălniceanu, a cronicarilor munteni, a operei lui C.D. Aricescu și a vieții și operei folcloristului Constantin Rădulescu-Codin.

O altă latură majoră a personalității lui Dan Simonescu este aceea de ctitor al biblioteconomiei românești moderne și în același timp al învățământului biblioteconomic românesc.

În anul 1962 i se conferă titlul de doctor docent în științe filologice, iar din anul 1965 a fost membru al Uniunii Scriitorilor. A reprezentat bibliotecile din țara noastră la mai multe congrese internaționale.

Profesor universitar la Iași și la București, Dan Simonescu a fost întotdeauna cu sufletul lângă oamenii și locurile de unde a plecat.

Personal am avut șansa să mă număr printre cunoștințele

sale. Mi-a scris bucuros prefața la volumul „Argeșeni în spiritualitatea românească", apărut în 1980, și a fost de mai multe ori oaspetele Bibliotecii județene Argeș. Dar cea mai mare șansă a mea a fost aceea de a mă afla, împreună cu alți admiratori ai ilustrului cărturar, la 11 decembrie 1992, în casa din str. Icoanei nr. 105 A, în ziua când împlinea 90 de ani, și când, la ora 13, președintele Academiei Române i-a comunicat că, în ședința ce încă nu se terminase, a fost ales membru de onoare al acestei înalte instituții științifice. Titlul nobiliar cu care fusese încununat marele cărturar ne-a cinstit pe toți cei de față, care am sărbătorit cel de al doilea eveniment al zilei cu lacrimi de bucurie.

Prin opera sa trainică, academicianul Dan Simonescu a intrat în istorie, învingând timpul și putând să trăiască mai departe alături de noi, cei care l-am iubit, și de generațiile care vor urma.

În încheierea acestui medalion, voi reproduce ultimul articol pe care l-a semnat Dan Simonescu și care a apărut în „Agenda culturală a municipiului București" pe săptămâna 15—21 martie 1993, deci după încetarea sa din viață :

„Universitatea

Eram copil, la Câmpulung, când mi-a adus tatăl meu o carte cu poze. Acolo am văzut, pentru prima oară, palatul Universității din București. N-aș putea spune că m-a fermecat. Mai văzusem, în ilustrații, și alte palate, mai vechi și celebre, dar acesta a avut asupra mea un efect neobișnuit. Am știut, de cum am văzut fotografia, că va avea un rol în viața mea. Imediat i-am spus tatii, cu naivitate, că aici voi învăța eu când voi fi mare. Mi-a ajutat Dumnezeu mai mult decât am sperat. Universitatea din visurile copilăriei a fost leagănul tinereții mele. A fost clădirea bucureșteană care ma impresionat cel mai mult. Dar nu numai palatul aflat în inima orașului, lângă statuia lui Miahi Viteazul, lângă monumentul lui Heliade și acela al lui Siru Haret, ci mai ales biblioteca de la etajul întâi, mai ales marii profesori pe care mi-a fost dat să-i am. Cei de azi nu-și pot închipui ce însemna pe atunci Universitatea. Avea un prestigiu la fel de mare ca și Academia și ca Ateneul : erau trei instituții complementare, în care oficiau mai toți marii oameni ai neamului și ai vremii. Am fost unul dintre privilegiații care i-au ascultat și un norocos, căci n-am fost numai student la Universitatea la care am visat, dar mai târziu am funcționat și ca profesor, urmând înaintașilor pe care i-am admirat. Acad. Dan Simonescu".

Alți academicieni care și-au legat numele de Argeș sau Muscel

Nicolae Kretzulescu — născut la 1 martie 1812 în București. Decedat la 26 iunie 1900 în Leurdeni. Ales membru titular al Academiei la 9 septembrie 1871. A fost Președinte al Academiei Române între anii 1872—1874 și 1895—1898.

André Lecomte du Nouy — născut la 7 septembrie 1944 în Paris. Decedat la 11 noiembrie 1914 în Curtea de Argeș. Ales membru corespondent al Academiei la 25 martie 1887.

Nicolae Kalinderu — născut la 6 decembrie 1853 în București. Decedat la 16 aprilie 1902 în Ciulnița — Leurdeni. Ales mombru corespondent al Academiei la 20 martie 1890.

Gheorghe Bengescu — născut la 30 august 1848 în Craiova. Decedat la 22 august 1922 în Câmpulung. Ales membru titular al Academiei la 4 iunie 1921.

Ștefan Minovici — născut la 18 iulie 1867 în Râm. Sărat. Decedat la 29 decembrie 1935 în Pitești. Ales membru corespondent al Academiei la 8 iunie 1925.

Matei Drăghiceanu — născut la 15 mai 1844 în Târgoviște. Decedat la 2 mai 1939 în Câmpulung. Ales membru de onoare al Ac. la 23 mai 1933.

Ion Pillat — născut la 31 martie 1891 la București. Decedat la 17 aprilie 1945 la București. Ales membru corespondent al Academiei la 26 mai 1936.

George Topârceanu — născut la 21 martie 1886 la București. Decedat la 7 mai 1937 la Iași. Ales membru corespondent al Academiei la 26 mai 1936.

Liviu Rebreanu — născut la 27 noiembrie 1885 la Târlișiua (Bistrița-Năsăud). Decedat la 1 septembrie 1944 la Valea Mare — Argeș. Ales membru titular al Academiei la 25 mai 1939.

Gheorghe Brătianu — născut la 30 ianuarie 1898 la Ruginoasa (Iași). Decedat la 27 aprilie 1953 la Sighet. Ales membru titular al Academiei la 28 mai 1942.

Constantin Bălăceanu-Stolnici — născut la 6 iulie 1923 la București. Ales membru de onoare al Academiei în 1992.

În acest capitol semnalăm alți 11 academicieni care, datorită unor împrejurări și-au legat pentru totdeauna numele de Argeș sau Muscel. Fără îndoială noi nu-i revendicăm, pentru că altfel i-am fi trecut alături de cei din prima parte a cărții, dar legăturile pe care le-au avut în timpul vieții și activității lor cu această zonă ne obligă să-i păstrăm în patrimoniul nostru cultural și în conștiințele noastre. În ordinea intrărilor în Academie, aceștia sunt : medicul și diplomatul Nicolae Kretzulescu, moștenitorul pe linie paternă a unei mari părți din moșia Leurdenilor, arhitectul și restauratorul André Lecomte du Nouy, medicul Nicolae Kalinderu, inginerul de

mine Matei Drăghiceanu, istoricul literar, bibliograful și diplomatul Gheorghe Bengescu, nepot de fiică a lui Iordache Golescu, chimistul Ștefan Minovici, poetul Ion Pillat, fiul Mariei I.C. Brătianu, născută la Florica, poetul George Topârceanu, care și-a petrecut o parte a copilăriei în casa ridicată de mama sa la Nămăiești, casă ce i-a fost poetului „locuință vremelnică“ — cum spunea cineva, și în care a trăit cea mai mare parte din viață soția sa, Victoria Iuga Topârceanu cu care s-a căsătoria în anul 1912. (Profesorul și violonistul Gică Topârceanu din Câmpulung stins din viață cu câțiva ani în urmă este rodul acestei căsătorii). Scriitorul Liviu Rebreanu, căsătorit cu Ștefania Rădulescu (Fanny) din Pitești, sora cunoscutului avocat — în primele decenii ale secolului nostru, Ionel Rădulescu și a Mariei Sorbul, istoricul Gheorghe Brătianu, medicul și cărturarul Constantin Bălăceanu-Stolnici, descendent al unei familii seculare de boieri patrioți. Și-a petrecut la Stolnici în sudul județului Argeș o parte din copilărie și adolescență urmând aici clasele a III-a și a IV-a primară și în particular cele opt clase ale Liceului I.C. Brătianu din Pitești.

Vorbind despre legăturile celor enumerați cu meleagurile noastre cred că este interesant să mai facem unele precizări : cinci dintre ei își dorm somnul de veci aici, în Argeș sau în Muscel : Lecomte du Nouy în Curtea de Argeș, Matei Drăghiceanu și Gheorghe Bengescu în Câmpulung, Ștefan Minovici în satul Cărpeniș din comuna Cepari, unde a ctitorit o superbă biserică ce poartă hramul „Sf. Arhidiacon Ștefan“ și Gheorghe I. Brătianu la Florica, alături de tatăl, bunicul, cei doi frați ai tatălui său și alți membri ai familiei Brătianu. Alți trei au încetat din viață aici și au fost înmormântați la București : Nicolae Kretzulescu a încetat din viață la Leurdeni, Nicolae Kalinderu la Ciulnița — Leurdeni și Liviu Rebreanu la Valea Mare Podgoria — Ștefănești. (Liviu Rebreanu a și fost înmormântat la Valea Mare între trei septembrie și 25 noiembrie 1944).

Unii dintre academicienii din această enumerare au realizat aici o parte din opera lor, din care vom cita chiar lucrări fundamentale. Astfel : Nicolae Kretzulescu a scris la Leurdeni ediția a doua a „Anatomiei descriptive“ (3 vol.), Lecomte du Nouy a restaurat între 1875 și 1866 ctitoria lui Neagoe Basarab de la Curtea de Argeș și a construit palatul episcopal de aici, Matei Drăghiceanu a scris la Câmpulung „Tectonica Transilvania“ și „Eur-Asia“, Liviu Rebreanu a scris la Valea Mare capodopera sa, romanul „Răscoala“. Ecou al unei

copilării și adolescențe fericite trăită în parte la Florica în conacul bunicilor, Ion Pillat va scrie volumul de versuri „Pe Argeș în sus", operă reprezentativă a creației sale. În sfârșit, doi dintre academicienii din această categorie, au în județul nostru case memoriale — George Topârceanu la Nămăești, lângă Câmpulung, iar Liviu Rebreanu la Valea Mare lângă Pitești, ambele intrate de decenii în conștiința iubitorilor de literatură și în itinerarele turistice.

Ca o dovadă a consecvenței cu care am urmărit un anumit punct de vedere vom face în încheiere precizarea că, o serie de personalități care au ajuns în Academia Română și care au făcut studii liceale, ori au predat la catedrele unor instituții de învățământ de aici sau au petrecut zile de odihnă chiar în case proprii aflate în județul nostru nu au fost cuprinse în această carte. Din această categorie fac parte numeca : August Treboniu Laurian, Alevandru Odobescu, Ioan Kalinderu, Andrei Rădulescu, George Vâlsan, Nicolae Bănescu, Virgil Madgeru, Ion Popescu-Voitești, Alexandru Rosetti, Șerban Cioculescu, Gabriel Strempel, Gabriel Țepelea. Încheiem seria celor enumerați mai sus cu actualul președinte al Academiei Române, Virgiliu Constantinescu, ale cărui origini țin în egală măsură atât de Argeș cât și de Muscel. Toți însă au contribuit la crearea unui peisaj spiritual, de care Argeșul și Muscelul au beneficiat din plin în ultimul secol, motiv pentru care gândurile noastre îi însoțesc cu o caldă recunoștință.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

Baciu, Dumitru — Lumini muscelene, București Editura Sport-Turism, 1980

Barbilian, Dan-Ion Barbu — Pagini inedite, Cuvânt înainte de acad. Gh. Mihoc (Referent științific Dr. doc. Marius Iosifescu), București Editura Albatros, 1981

Burghele, Th. — Prefață la volumul, Eugen Proca, Diagnosticul cancerului de prostată. București Editura medicală, 1977

Bădescu, Marin Manu — Oameni de seamă ai liceului „Nicolae Bălcescu" P i t e ș t i. București Editura Litera 1975

Cruceană, Ion — Momente și figuri argeșene Pitești, Palatul Culturii, 1980

Diamandi, Sterie — Galeria oamenilor politici, /București/ Editura Gesa, 1991

Duca, I. G. — Portrete și amintiri, București, Editura Cartea Românească, 1932

Gagea, Adriana
Popescu, Virgil — Contribuții la istoria culturii românești. Bibliografie Dan Simonescu.
București, Biblioteca Municipală „Mihail Sadoveanu", 1990

* * * — La moartea lui Ion C. Brătianu. Articole de presă, telegrame, scrisori. București, Editura „Cartea Românească", 1941

Mamina, Ion
Bulei, Ion — **Guverne și guvernanți 1866—1916, București, Editura Silex, 1994**

Parhon — Ștefănescu, Constanța — Constantin I. Parhon București, Editura Științifică și enciclopedică, 1982

Pascu, Ștefan — Istoricul Academiei Române. 125 de ani de la înființare. București, Editura Academiei Române, 1991

* * * — Personalități românești ale științelor naturii și tehnicii. Dicționar. București, Editura științifică și enciclopedică, 1982

Pop, Augustin Z. N. — Din istoria culturii argeșene, Pitești, Comitetul pentru Cultură, 1965

Predescu, Lucian — Enciclopedia Cugetarea, București, Editura Cugetarea „Georgescu Delafras", 1940

Rosetti, Dim. R — Dicționarul Contimporanilor, București, Lito — Tipografia „Populară", 1897

Scurtu, Ioan — Ion I. C. Brătianu, București, Editura Museion, 1992

Slăvescu, Victor — Note zilnice, în Magazin istoric nr. 11—12 pe 1988 și nr. 1—9 pe 1989

Tăușan, Gr.
Profesor Gh. Lazăr — Ion C. Brătianu, 1821—1891 /București/, Imprimeriile Independența, 1937

Voinescu, Silvestru — Argeșeni în spiritualitatea românească, Pitești, 1980

Voinescu, Silvestru
Rizescu, Nicolae
Sachelarie, Octavian — Argeșeni în spiritualitatea românească, vol. 2 Pitești, 1988

CUPRINSUL

— **Prefață** — — — — — — — — — — — — — — — — 5
— **Către cititori** — — — — — — — — — — — — — — 7
— **Argeșeni și musceleni în Academia Română** — — 8
— **Ion C. Brătianu** — — — — — — — — — — — — — 11
— **Gheorghe Ionescu-Gion** — — — — — — — — — — 14
— **Constantin Gogu** — — — — — — — — — — — — 17
— **Constantin I. Brătianu** — — — — — — — — — 19
— **Ion I. C. Brătianu** — — — — — — — — — — — 22
— **Vintilă I. C. Brătianu** — — — — — — — — — 25
— **Florian Ștefănescu-Goangă** — — — — — — — 27
— **Victor Slăvescu** — — — — — — — — — — — — 30
— **Constantin I. Parhon** — — — — — — — — — 33
— **George Oprescu** — — — — — — — — — — — 35
— **Constantin Baraschi** — — — — — — — — — — 38
— **Nicolae Cernescu** — — — — — — — — — — — 41
— **Valerian Popescu** — — — — — — — — — — — 44
— **Gheorghe Marinescu** — — — — — — — — — — 47
— **Dan Barbilian — Ion Barbu** — — — — — — 50
— **Marius Iosifescu** — — — — — — — — — — — 54
— **Eugeniu Proca** — — — — — — — — — — — — 57
— **Dan Simonescu** — — — — — — — — — — — — 60
— **Alți academicieni care și-au legat numele de Argeș sau Muscel** — — — — — — — — — — 63
— **Bibliografie** — — — — — — — — — — — — — 67

Editura „CALENDE"

CATALOGUL APARIȚIILOR
— 50 de titluri —

MIHAELA ASANDEI. FLOREA GUȚĂ, ION TACHE: Pentru toți agenții economici" ;
MARIN RĂDULESCU : „Comentarii literare, caracterizări ale personajelor și semnificații ale titlurilor" ;
MIHAELA ȘERBĂNESCU ; MARIA BĂCIOIU : „Culegere de exerciții gramaticale pentru clasele II—IV" ;
ȘTEFAN VIDA-MARINESCU : „Atac la persoană" ;
SEBASTIAN REICHMANN : „Umbletul șopârlei" ;
GABRIEL RĂDULESCU : „Copilul-meduză" ;
DUMITRU ȚEPENEAG : „Înscenarea și alte texte" ;
ANUARUL SOCIETĂȚILOR COMERCIALE (1992) — din județul Argeș.
SEBASTIAN TUDOR : „Fotbalul înainte și după Dobrin".
MAGDALENA CONSTANTINESCU : „Plânsul de seară".
VASILE GAVRILESCU : „Starea de fapt".
GEORGE ACHIM : „Asasinul din fotoliu".
EMIL SINESCU : „Floare de mătrăgună".
CECILIA ROMANIUC : „Modalități de interpretare a textului literar".
VASILE GAVRILESCU : „Vreau să fiu rege !".
ION MOISE : „Toponomie și istorie argeșeană".
CĂLIN VLASIE : „Un timp de vis".
NICOLAE OPREA : „Provinciile imaginare".
LIVIU CAPȘA : „Hipodromul cailor de mare".

M. RĂDULESCU ; G. ARSENESCU : „Lima română. I. Vocabularul".
FLORIAN STANCIU : „Recviem la crângul de salcâmi".
MARIUS BUNEA : Casa transparentă".
ION AL. STĂNESCU : „Dicționar al oamenilor de cultură, artă și știință din județul Teleorman".
ȘTEFAN GĂITĂNARU : „Numeralul în limba română".
ȘTEFAN VIDA MARINESCU : „Aventura dimineților cuminți".
EUGEN CURTA : „În absența unui personaj secundar".
GEORGE RIZESCU : „Urlătoarea oficială".
(Ioan Vintilă) FINTIȘ : „Amintiri de pe malul celălalt".
ION SAFTA : „Culegere de exerciții și probleme pentru clasele V—X".
LUIZA PETRE PÂRVAN : „Cercetări de poetică și stilistică".
VICTOR STEROM : „Poeme fără timp".
FLORIAN STANCIU : „Căutând iubirea (Din însemnările unui licean)".
CORNEL SÂNTIOAN CUBLEȘAN : „Poemul desenat".
LIVIU CAPȘA : „Victoria cotidiană".
ANGHEL GÂDEA : „Frigul dragostei".
VLADIMIR DETEȘANU : „Divină ploaie, iubirea".
SORIN DURDUN / LIVIU MĂȚĂOANU : „Eu nu oblig pe nimeni să m-asculte" / Pauză de o țigară".
AL. TH. IONESCU : „Aventura prozei scurte în anii '80".
NICOLAE SPINEI : „«Lumea cea gândită» a lui Eminescu".
ȘTEFAN VIDA MARINESCU : „Gloria memoriei".
VIRGIL BOSTĂNARU : „Drumul spre casă".
LIVIU CAPȘA / MARIN LUPȘANU : „Noi, sudiștii".
NICOLAE JINGA : „Vertij".
RALU ILINCA PEPENE : „Alter ego".
MARIUS BUNEA : „Vidul blestemat".
LAURA MARA : „Aceste femei".
DORIN RAESCU : „Prispa cu vâltori".
ȘTEFAN VIDA MARINESCU : „Colecția de zvonuri".
SEVER NEGRESCU : „Clopotul de rouă".
MIHAELA ȘERBĂNESCU / MARIA BĂCIOIU : „Culegere de exerciții gramaticale pentru clasele II—IV, Ediția a III-a revăzută.

EDITURA „CALENDE“
Redactor șef : Nicolae OPREA
Adresa : Bd. Republicii, bl. G1, mez. II
(Casa cărții), 0300/PITEȘTI.
Tel. : 048/63 35 92 ; c.p. 106

Format : 16/61×86 cm
Coli tipo : 4,5
Bun de tipar : noiembrie 1995

Tiparul executat la S.C. „TIPARG“ S.A. Pitești

INV. 2016

0/V84

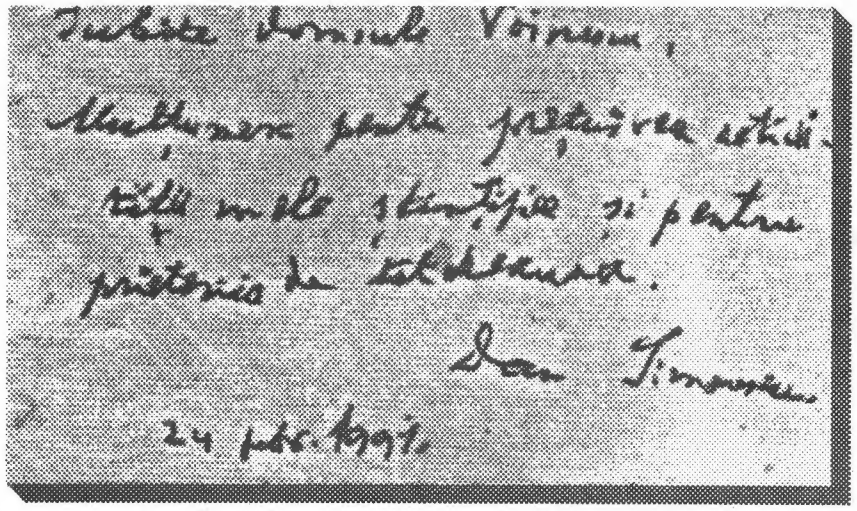

I.S.B.N.: 973-9214-06-1 / 1995 / CALENDE / ROMÂNIA / Preț: 2.200 lei